

Co-funded by
the European Union

Together **For** Dialogue

JAUNIMO PILIETINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO PROGRAMA

 Fundacja Europejski
Instytut Outsourcingu

ECYC European Confederation
of Youth Clubs

TURINYS

1 SKYRIUS: JAUNIMO PILIETINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO PROGRAMOS TEORINIS PAGRINDAS	4
1.1 KAS YRA KOMPETENCIJA?	4
1.2 EUROPINIŲ KOMPETENCIJŲ SANDARA	5
1.3 AŠTUONIOS PAGRINDINĖS EUROPINĖS MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ KOMPETENCIJOS	5
1.4 RYŠYS TARP BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ IR JAUNIMO	7
1.5 KAS YRA PILIETINIAI GEBĖJIMAI?	8
1.6 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ PAVYZDŽIAI	9
1.7 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ IR JAUNIMO DALYVAVIMO RYŠYS	9
1.8 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ VAROMOSIOS JĖGOS IR KLIŪTYS	10
1.9 JAUNIMO PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ VERTINIMAS	11
1.10 ROMANO "BLOOM" TAKSONOMIJA	12
1.11 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ REALIZAVIMAS NAUDOJANT BLOOMO TAKSONOMIJĄ JAUNIMUI SAVIŠVIETOS IR MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ PROGRAMOSE	14
1.12 ŠVIETIMO METODAI IR POŽIŪRIAI, SKIRTI JAUNIMO NEFORMALIAI VEIKLAI IR MOKYMASIS VISĄ GYVENIMĄ SIEKIANČIEMS PILIETINIŲ GEBĖJIMAMS	14
1.13 IŠVADOS	15
NUORODOS	17
2 SKYRIUS: PILIETINIO UGDYMO METODIKA KOMPETENCIJOS SISTEMA	18
2.1 PRADINIS TYRIMO ETAPAS	18
2.2 EKSPERTŲ SUSITIKIMAI IR TOBULINIMAS	19
2.3 RUBRIKOMIS GRĮSTA PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ SISTEMA	21
2.4 SKAITMENINĖ ĮSIVERTINIMO PRIEMONĖ	25
Tyrime ir publikacijoje naudotų tyrimų BIBLIOGRAFIJA:	28
1 PRIEDAS: JAUNIMO PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ SISTEMA	30
2 PRIEDĖLIS: PILIETINIO GEBĖJIMŲ ĮSIVERTINIMAS LYGIS JAUNIMUI	47

Co-funded by
the European Union

Programos „Erasmus+“ 2 pagrindinis tikslas:

Bendradarbiavimo partnerystė jaunimo reikalų srityje

Projekto pavadinimas: **Kartu dialogui**

Projekto numeris: **2021-2-PL01-KA220-YOU-000051438**

Koordinatorius: **Fundacja Europejski Instytut Outsourcingu - LENKIJA:**

Dalyvaujančios organizacijos:

- **Mednarodni inštitut za implementacijo Trajnostnega razvoja - SLOVENIJA**
- **Engeli Olan Bireyler ve Aileleri Gelism Merkezi Dernegi - TURKIYE**
- **Asociacija Aktyvistai - LIETUVA**
- **Evropska konfederacija mladinskih klubov - BELGIJA**
- **Asociatia Obsteasca Reteaua Nationala a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova - MOLDOVA**

Rengėjai: **Michał Pietrzok, Kateryna Romanenko**

Bendraautorai: Michał Pietrzok, Kateryna Romanenko, Magdalena Bogusławska, Vitalie Cîrhană, Dumitru Juraveli, Milena Morari, Raziye Aysu Dalmazadam, Mehmet Volkan Muderrisoglu, Harutyun Tsatryan, Diana Yeghiazaryan, Rares Augustin Craiut, Vilma Liaudanskė, Karolis Stirbys, Gabriele Putriute, Darko Kovačič, Uršula Vlasisavljević, Lea Barton, Rebeka Kovačič Lukman.

Atsakomybės apribojimas:

Šis projektas buvo finansuojamas, gavus Europos Sąjungos dotaciją. Šis leidinys atspindi tik

autorių žinias, Europos Sąjunga nėra ir negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame esančią informaciją.

ĮVADAS

Įvairiais tarpusavio ryšiais susietame, globaliame pasaulyje labai svarbu, kad gyventojai turėtų žinias, įgūdžius ir vertybes, skatinančias juos aktyviai dalyvauti savo bendruomenių veiklose, prisidėti prie visuomenės vystymosi ir dalyvauti demokratinuose procesuose. Pilietinė kompetencija atlieka ypatingą vaidmenį įgalinant asmenis tapti informuotais, atsakingais bei įsitraukusiais piliečiais (Hoskinsas, 2014).

Pilietinės kompetencijos tobulinimo programa skirta suteikti asmenims struktūruotą programą, skirtą tobulinti jų pilietinę kompetenciją, su šia kompetencija susijusias žinias, įgūdžius ir vertybes, kurių reikia norint aktyviai dalyvauti demokratinuose procesuose ir visuomeninėje veikloje. Šiame dokumente yra apžvelgiamos įvairios žinių sritys, įgūdžiai ir požiūriai, kurie padės asmenims suprasti, kas yra pilietinė kompetencija ir ją tobulinti.

Programoje siekiama parodyti kaip svarbu suprasti bendrąsias europines vertybes, demokratinius procesus ir pilietiškumo reikšmę. Parengta programa skatina asmenis giliau berti į socialinį - politinį kontekstą, ištirti jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose, ir perprasti medijų įtaką asmeniniam bei pilietiniam gyvenimui, kiek tai siejasi su pilietiškumu. Be to, programoje pabrėžiama, jog svarbu pažinti ir suprasti įvairias kultūras ir religijas, paramos jaunimui ir savanorystei mechanizmus, efektyvią komunikaciją, savęs pažinimą, atstovavimą ir atsakingą žiniasklaidos priemonių ir technologijų naudojimą.

Dokumente taip pat yra pateikiamas į(si)vertinimo instrumentas, kuris nurodo skirtingą pilietinės kompetencijos žinių, įgūdžių bei požiūrių lygį. Dokumentas apima įvairius lygius: nuo pradedančiųjų (žinių ar įgūdžių įgijimo) iki vidutinio (kompetencijos įrodymo ir raiškos) lygio ir lyderystės bei sklaidos (žinių ir įgūdžių mokymo ir perteikimo kitiems).

Naudodamiesi šia programa, asmenys gali tobulinti savo kritinio mąstymo gebėjimus, problemų sprendimo įgūdžius, sprendimų priėmimo, bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus. Be to, programoje yra akcentuojamos tokios vertybės kaip lygybės siekimas, domėjimasis pilietiniu įsitraukimu, aplinkos tausojimas, pagarba žmogaus teisėms ir įstatymų laikymasis.

Apibendrinant, Pilietinės kompetencijos tobulinimo programa yra vertingas vadovas tiems asmenims, kurie siekia sustiprinti savo pilietinę kompetenciją ir aktyviai dalyvauti formuojant demokratinę visuomenę. Programa įgalins gyventojus tapti informuotais, įsitraukusiais ir atsakingais piliečiais, kurie pozityviai prisidės prie savo bendruomenių plėtros, puoselės socialinę įtrauktį ir veiks vardan geresnės ir demokratiškos ateities.

1 SKYRIUS: JAUNIMO PILIETINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO PROGRAMOS TEORINIS PAGRINDAS

1.1 KAS YRA KOMPETENCIJA?

Kompetencija - tai individo turimos žinios, įgūdžiai ir požiūriai, kuriuos jis veiksmingai taiko konkrečioje srityje. Tai atspindi jo gebėjimą tobulėti įvairiose gyvenimo, darbo ir visuomenės srityse. Pilietinės kompetencijos kontekste, kaip nurodyta Pilietinės kompetencijos tobulinimo programoje, tai apima daugybę įgūdžių, reikalingų aktyviam įsitraukimui į demokratinius procesus, socialinį dalyvavimą ir bendrųjų vertybių propagavimą.

Kompetencijos žinių komponentas apima pagrindines sąvokas, faktus ir šiai sričiai svarbius principus. Pilietinėje srityje tai apima žinias apie Europos bendrąsias vertybes, demokratinius procesus, pilietiškumą, socialines ir politines situacijas, žiniasklaidos vaidmenį asmeniniame ir socialiniame gyvenime, kultūrinės ir religinės perspektyvas. Šios žinios suteikia pagrindą kritiškai analizuoti, vertinti ir reflektuoti pilietinio gyvenimo dinamiką ir iššūkius (Winterton, 2007).

Įgūdžiai yra labai svarbūs kompetencijai, įskaitant praktinį žinių taikymą ir gebėjimą atlikti konkrečias užduotis. Pilietinės kompetencijos atveju asmenys plėtoja tokius įgūdžius kaip kritinis mąstymas, informacijos analizė, efektyvi komunikacija, problemų sprendimas, sprendimų priėmimas, argumentavimas, konfliktų sprendimas ir bendradarbiavimas. Šie įgūdžiai padeda asmenims orientuotis sudėtingose pilietiškumo temose, įsitraukti į konstruktyvų dialogą, prisidėti prie sprendimų priėmimo procesų ir veikti bendradarbiaujant, kuomet siekiama bendrų tikslų.

Požiūris formuoja asmens mąstyseną, vertybes ir įsitikinimus, sudaro neatsiejamą kompetencijos dalį. Pilietinės kompetencijos konstrukte požiūriai apima įsipareigojimą lygybei, domėjimąsi pilietiniu dalyvavimu, aplinkos puoselėjimą, pagarbą žmogaus teisėms, atvirumą įvairovei ir atsakomybę už savo veiksmais ir mokymąsi. Šie požiūriai sustiprina aktyvų pilietiškumą, skatina socialinę sanglaudą, empatiją ir demokratines vertybes visuomenėje.

Kompetencija nėra statiška būseną, tai dinamiškas ir besivystantis procesas. Ji apima nuolatinį mokymąsi, augimą ir prisitaikymą prie kintančių aplinkybių ir iššūkių. Per savirefleksiją, įsitraukimą kartu su kitais ir mokymąsi visą gyvenimą asmenys gali toliau tobulinti savo kompetenciją, plėsti savo žinias, tobulinti įgūdžius ir gilinti požiūrius (J. Carlos González, 2020).

Apibendrinant galima teigti, kad kompetencija pilietinėje srityje apima daugialypes žinias, įgūdžius ir požiūrius. Tai suteikia asmenims galimybę suprasti, orientuotis ir aktyviai prisidėti prie demokratinių procesų, socialinės sanglaudos ir bendrųjų vertybių puoselėjimo. Tobulindami kompetenciją, asmenys tampa informuotais, įsitraukusiais ir atsakingais piliečiais, gebančiais spręsti sudėtingas pilietines problemas, skatinančius dialogą ir siekiančius teigiamų socialinių pokyčių.

1.2 EUROPINIŲ KOMPETENCIJŲ SANDARA

Europinių kompetencijų sandara (EKS) yra išsami priemonė, kurią sukūrė Europos Sąjunga (ES), siekdama paremti mokymąsi visą gyvenimą ir didinti įsidarbinimo galimybes visoje Europoje. Šiuo dokumentu siekiama suteikti gyventojams, darbdaviams, švietimo įstaigoms ir politikos formuotojams bendrą supratimą apie kompetencijas bei priemonę, kuri padėtų jiems vienodai suprasti ir vertinti kompetencijas Europoje.

EKS grindžiama pagrindiniais įgūdžiais, kurie, kaip manoma, yra labai svarbūs įsidarbinimo galimybėms, aktyviam pilietiškumui, socialinei įtraukčiai ir asmeniniam tobulėjimui. Šios pagrindinės kompetencijos apima gimtosios kalbos ir užsienio kalbų mokėjimą, skaitmeninį raštingumą, matematinį mąstymą, tyriminius ir technologinius gebėjimus, mokėjimą mokytis, socialinius ir pilietinius gebėjimus, iniciatyvumą ir verslumą, socialinę kompetenciją (Francesca Caena, 2019).

EKS sukurta taip, kad būtų lanksti ir pritaikoma, leidžianti ją įgyvendinti įvairiose švietimo ir profesinėse situacijose. Tai yra vadovas, pagal kurį kuriamas mokymo turinys, apibrėžiami mokymosi rezultatai, parenkami vertinimo būdai, užtikrinantys nuoseklią ir darnią strategiją kompetencijų tobulinimui visoje Europoje.

EKS pabrėžia holistinį požiūrį į gebėjimus, pripažįstant, kad jie apima žinių, įgūdžių, požiūrių ir įsitikinimų derinius. Ji skatina įvairių mokymosi sąlygų pripažinimą bei skatina mokymąsi įvairiose aplinkose.

ES siekia skatinti lankstumą, mokymąsi visą gyvenimą ir įgūdžių bei kvalifikacijų pripažinimą visoje Europoje, vadovaujantis EKS. Tai padeda žmonėms priimti gerai apgalvotus sprendimus dėl išsilavinimo ir profesinio kelio, tuo pačiu padeda žmonėms identifikuoti tuos gebėjimus, kuriuos turi turėti jų potencialūs darbuotojai.

EKS tuo pačiu siejasi su kitomis europinėmis iniciatyvomis, tokiomis kaip Europos kvalifikacijų sistema (EKS) ir Europos aukštojo mokslo erdvė (EAME). EKS prisideda prie nuoseklaus Europos švietimo ir mokymo programų kūrimo, ir tai suteikia asmenims galimybę panaudoti savo kompetencijas įvairiose šalyse ir sektoriuose.

Apibendrinant galima teigti, kad Europos kompetencijų sandara yra labai svarbi skatinant bendrą supratimą ir Vakarams svarbių kompetencijų auginimą. Padeda rasti bendrą kalbą ir įrankį kompetencijų vertinimui ir tobulinimui, skatina mokymąsi visą gyvenimą, užimtumą, ir socialinę įtrauktį. Vadovaudamiesi EKS gyventojai, institucijos, jūs aiškiai suprantate kompleksinę Vakarų švietimo ir užimtumo kontekstą.

1.3 AŠTUONIOS PAGRINDINĖS EUROPINĖS MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ KOMPETENCIJOS

Europos Sąjunga (ES) yra patvirtinusi dokumentą, gerai žinomą kaip "Aštuonios pagrindinės europinės mokymosi visą gyvenimą kompetencijos", kuriuo apibūdina svarbiausius gebėjimus ir žinias, kuriuos gyventojai turėtų įgyti ir plėtoti per visą savo gyvenimą. Šiomis kompetencijomis siekiama skatinti socialinę įtrauktį, asmeninį tobulėjimą, aktyvų pilietiškumą ir lankstumą sparčiai kintančioje aplinkoje.

Pirmasis gebėjimas - komunikacija gimtąja kalba - reiškia nuolatinį savo gimtosios kalbos žinių tobulinimą. Tai apima skaitymo, rašymo, kalbėjimo ir klausymo įgūdžius, padedančius sėkmingai išreikšti save ir bendrauti.

Vienos ar kelių užsienio kalbų mokėjimas yra pabrėžiamas kaip antroji kompetencija - komunikacija užsienio kalba. Tai leidžia gyventojams bendrauti su kitais asmenimis iš įvairių kultūrų, tokiu būdu plečiant savo akiratį ir dalyvaujant globalios visuomenės gyvenime.

Matematinų idėjų, mokslinių koncepcijų išmanymas ir technologinių žinių turėjimai bei taikymas yra akcentuojami trečioje kompetencijoje, vadinamoje kaip "Matematinė kompetencija ir mokslinės veiklos bei technologinio raštingumo pagrindai." Ši kompetencija plėtoja loginio mąstymo ir problemų sprendimo gebėjimus bei darbo virtualioje aplinkoje įgūdžius.

Ketvirtoji kompetencija - tai skaitmeninio raštingumo kompetencija. Ji apima gebėjimus, reikalingus sėkmingai ir užtikrintai naudotis skaitmeninėmis technologijomis. Į šią kompetenciją įeina skaitmeninių technologijų naudojimas bendravimui, bendradarbiavimui ir problemų sprendimui, taip pat skaitmeninės informacijos paieška, vertinimas ir kritiška jos analizė.

Penktoji mokymosi mokyti kompetencija yra orientuota į tai, kad gyventojams būtų suteikti reikalingi gebėjimai ir metodai tapti savarankiškai besimokančiais. Tikslų nustatymas, mokymosi veiklos planavimas, savo pažangos vertinimas, mokymosi reflektavimas sudaro mokymosi mokyti kompetenciją.

Šeštoji kompetencija įvardinama kaip socialinė ir pilietinė kompetencija. Ji akcentuoja socialinę darną, demokratinių principų puoselėjimą ir aktyvų dalyvavimą visuomenės veikloje. Tai apima žinias apie įvairius socialinius ir etinius klausimus, įvairovės puoselėjimą ir etiškus sprendimų priėmimą.

Kūrybiškumą, išradingumą ir verslumą skatina septintoji kompetencija, vadinama "Iniciatyvumo ir verslumo kompetencija". Ji įgalina gyventojus priimti atsakomybę, rasti tinkamus sprendimus ir užtikrintai, lanksčiai veikti neapibrėžtų, neaiškių sąlygų kontekste.

Aštuntoji kompetencija - kultūrinis sąmoningumas ir raiška - daug dėmesio skiria kultūrinės įvairovės pripažinimui, kūrybinei raiškai ir tarpkultūriniam bendravimui. Tai skatina toleranciją ir pagarbą kitoms kultūroms, taip pat meno ir kūrybinės raiškos naudojimą socialinei sąveikai ir ryšiui.

Siekiant skatinti holistinį augimą ir mokymąsi visą gyvenimą, švietimo įstaigos, organizacijos ir gyventojai gali vadovautis aštuoniomis pagrindinėmis europinėmis mokymosi visą gyvenimą kompetencijomis. Šios kompetencijos padeda žmonėms tobulėti asmeniškai, didina jų įsidarbinimo galimybes ir aktyvų įsitraukimą į visuomeninę veiklą. Kompetencijos taip pat padeda gyventojams prisitaikyti prie sudėtingos, kintančios aplinkos, bei tapti jos dalimi.

1.4 RYŠYS TARP BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ IR JAUNIMO

Bendrųjų gebėjimų ir jaunimo ryšys yra labai svarbus formuojant jaunų žmonių asmeninį augimą ir ateities perspektyvas. Bendrieji gebėjimai apima įvairius esminius įgūdžius, žinias ir nuostatas, kurie yra labai svarbūs vystymuisi ir sėkmei šiuolaikiniame pasaulyje. Šie gebėjimai atlieka lemiamą vaidmenį suteikiant jaunimui būtinas priemones:

įveikti iššūkius, naudotis galimybėmis ir tapti aktyviais visuomenės nariais.

Bendrieji gebėjimai leidžia jaunimui bendrauti, bendradarbiauti ir išreikšti save veiksmingai. Jie skatina mokėti tiek gimtąją, tiek užsienio kalbas, tarpkultūrinį supratimą ir palengvina prasmingą sąveiką. Taip pat gamtos mokslų, technologijų ir matematikos kompetencijos ugdo jaunimą kritiniu mąstymu, problemų sprendimo ir skaitmeninio raštingumo įgūdžiais, parengiant jaunimą orientuotis greitai besivystančioje aplinkoje. (J. Carlos González, 2020)

Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai padeda skatinti jaunimą dalyvauti savo bendruomenės ir demokratinuose procesuose. Šios kompetencijos ugdo empatiją, pagarbą įvairovei ir atsakingą sprendimų priėmimą, skatinant socialinės atsakomybės jausmą ir rengiant jaunus žmones būti aktyviais ir įsitraukusiais piliečiais.

Taip pat su verslumu ir iniciatyvumu susiję gebėjimai ugdo jaunimo mąstyseną apie inovacijas, kūrybiškumą ir gebėjimą prisitaikyti. Jie skatina jaunus žmones kritiškai mąstyti, imtis apskaičiuotos rizikos ir verslumo, nuolat kintančiame pasaulyje būtina turėti pasitikėjimo savimi, bei kitus įgūdžius.

Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijos skatina vertinti kultūrų įvairovę, meninių formų ir tarpkultūrinių dialogą. Jie leidžia jauniems žmonėms gerbti ir suprasti skirtingas kultūras, skatinančias socialinę įtrauktį ir praturtinančias jų perspektyvas.

Pripažindami bendrųjų gebėjimų svarbą jaunimui, pedagogams, politikos formuotojams suinteresuotosios šalys pabrėžia jų integravimą į švietimo ir kitas programas. Pateikdami šių kompetencijų ugdymo galimybes, įgaliname jaunus žmones tobulėti, prasmingai prisidėti prie visuomenės ir orientuotis sparčiai besikeičiančiame pasaulyje.

1.5 KAS YRA PILIETINIAI GEBĖJIMAI?

Pilietinės kompetencijos yra informacija, gebėjimams ir nuostatom, kurias žmonės įgyja aktyviai dalyvaudami demokratinuose procesuose, užmegzdami ryšius su savo bendruomenėmis. Pilietinės kompetencijos suteikia platų įgūdžių spektrą, reikalingą sėkmingam piliečių dalyvavimui ir atsakingą pilietiškumą, kaip nurodyta Pilietinių gebėjimų programoje.

Žmonėms reikia tvirto žinių pagrindo, kad jie taptų pilietiškai kompetentingi. Bendrų Europos principų, demokratijos veikimo, bei politinės realybės suvokimas yra viso to dalis. Taip pat labai svarbu informuoti apie jaunimo ir savanorių paramos struktūras, žiniasklaidos raštingumą ir kultūrų įvairovę. Šios žinios suteikia žmonėms išsamų supratimą apie pasaulį kuriuo jie gyvena ir įgyja įgūdžių, reikalingų kritiškai priimti protingus sprendimus įvertinant duomenis ir prasmingai bendrauti.

Pilietiniai gebėjimai turi apimti gebėjimus, leidžiančius žmonėms panaudoti savo praktines žinias. Efektyvus bendravimas, kritinis mąstymas, ryšių ir pažinčių kūrimas, problemų sprendimas, propagavimas, sprendimų priėmimas, bendradarbiavimas ir konfliktų sprendimas yra tik keletas iš šių gebėjimų. Jie leidžia žmonėms aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, reikšti savo idėjas, bendradarbiauti su kitais ir spręsti pilietinių iššūkių klausimus.

Pilietiniai įgūdžiai daro didelį poveikį įsitikinimams, veiksams, vertybėms ir perspektyvoms. Asmenys turintys konkrečias vertybes, siekiantys dalyvauti visuomenės gyvenime daro teigiamą poveikį kitiems. Atsidavimas lygybei, domėjimasis politiniais ir ekonominiais pokyčiais, pagarba žmogaus teisėms ir įvairovei, atvirumas pokyčiams ir atsakomybės jausmas – visa tai atsispindi vertybėse, skatinančiose empatiją, solidarumą ir aktyvų klausymąsi. Šios perspektyvos motyvuoja žmones veikti savarankiškai ir daryti teigiamą poveikį visuomenei.

Pilietinės kompetencijos leidžia žmonėms bendrauti su skirtingo mąstymo žmonėmis, sudėtingomis temomis, skatina socialinę sanglaudą ir kovoti už teisingumą bei lygybę. Plėtojant šias įgūdžius asmenys gali aktyviai dalyvauti demokratijoje ir prisidėti prie bendros visuomenės, kurioje jie gyvena, gerovės. Asmenys, kurie siekia sukurti naudingus socialinius pokyčius, taip pat padeda kurti įsitraukusias bendruomenes.

Apibendrinant galima pasakyti, kad pilietiniai gebėjimai apima įvairią informaciją, gebėjimus ir nuostatas, reikalingas sėkmingas pilietinis dalyvavimas ir atsakingas pilietiškumas. Pilietiniai gebėjimai leidžia žmonėms aktyviai dalyvauti demokratinuose procesuose, spręsti visuomenės problemas ir daryti pažangą jų bendruomenėse ir visuomenėse. Piliečiai, kurių pilietiniai įgūdžiai yra ugdomi, gali priimti geresnius pasirinkimus, pasisako už pokyčius ir bendradarbiauja kurdami atviresnę ir demokratiškesnę ateitį

1.6 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ PAVYZDŽIAI

Pilietinių gebėjimų modeliai suteikia pagrindą suprasti ir plėtoti esminius dalykus įgūdžių ir žinių, reikalingų aktyviam pilietiškumui ir dalyvavimui demokratinėse visuomenėse. Šie Modeliai yra gairės pedagogams, politikos formuotojams ir tyrėjams, kaip apibrėžti ir skatinti pilietines asmenų kompetencijas.

Vienas iš plačiai pripažintų modelių yra Europos Komisijos "Bendrieji visą gyvenimą trunkantys gebėjimai" Mokymasis" sistema, kurioje nurodomi aštuoni bendrieji gebėjimai, būtini asmeniniam augimui, aktyvus pilietiškumas, socialinė sanglauda ir įsidarbinamumas. Šios kompetencijos apima kultūrinį sąmoningumą ir raišką, skaitmeninė kompetencija, verslumas, iniciatyvumas ir kūrybiškumas, pilietiškumas kompetencija, bendravimas gimtąja ir užsienio kalbomis, matematinės kompetencijas ir pagrindinius gebėjimus mokslo ir technologijų srityse bei mokymąsi mokyti.

Kitas svarbus modelis yra Europos Tarybos parengta Pilietinių gebėjimų sistema. Ši Sistema pabrėžia žinių, įgūdžių, požiūrių ir vertybių, reikalingų demokratiniam įsitraukimui ir aktyviam dalyvavimui visuomenės gyvenime. Tai apima tokias kompetencijas kaip kritinė mąstymas, įvairovės supratimas, demokratinis dalyvavimas, socialinė atsakomybė ir žmogaus teisės Sąmoningumo.

Be to, Pilietinio ugdymo centro "Pilietinio ugdymo programa" orientuota į žinios, įgūdžiai ir nuostatos, būtinos informuotam ir aktyviam pilietiškumui. Šis modelis pabrėžia demokratinį principų, politinių institucijų ir pilietinių principų supratimą atsakomybė, taip pat kritinio mąstymo, efektyvaus bendravimo ir aktyvaus ugdymas dalyvavimas bendruomenės gyvenime.

Šie modeliai, suteikia vertingų įžvalgų apie daugialypes pilietinio pobūdžio kompetencijas. Skatinama juos ugdyti švietimo įstaigose. Naudojant šią sistemą, pedagogai ir politikos formuotojai gali parengti veiksmingas mokymo programas, mokymo strategijas, ir vertinimo metodus, skatinanti įgyti ir taikyti pilietinius gebėjimus, taip suteikiant asmenims galimybę tapti aktyviais, atsakingais ir įsitraukusiais piliečiais savo bendruomenėse ir visuomenėse.

1.7 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ IR JAUNIMO DALYVAVIMO RYŠYS

Pilietinis gebėjimas ir jaunimo dalyvavimas yra dinamiškai susiję ir vienas kitą remiantys. Jaunas žmonės, turintys pilietinių gebėjimų, turi žinių, įgūdžių ir nuostatų, reikalingų aktyviai dalyvauti savo bendruomenėse ir demokratinuose procesuose. Jaunimo įsitraukimas taip pat suteikia jauniems žmonių praktinė aplinka, kurioje galima praktikuoti ir ugdyti savo pilietines dorybes.

Jaunimas gerai išmanantis demokratinis principus, teises ir pareigas, yra geriau pasirengęs priimti informacija pagrįstus sprendimus ir daryti didelę įtaką visuomenei. Kai jaunimas yra apdovanotas gebėjimus kaip kritinis mąstymas, bendravimas ir socialinis sąmoningumas, jie geriau sugeba

analizuoti visuomenės iššūkius, išsakyti savo mintis ir pasisakyti už pokyčius. Šios savybės imtinai padeda komandiniam problemų sprendimų strategavimui, skatina empatiją, toleranciją ir pagarbą įvairiai aplinkai.

Kita vertus, jaunimo dalyvavimas suteikia jaunimui galimybę panaudoti savo pilietinius įgūdžius praktikoje realiose situacijose. Dalyvaudami bendruomeninėse organizacijose, jaunimo tarybose, politinėse kampanijose ir socialiniuose judėjimuose, jaunimas gali aktyviai daryti įtaką priimant sprendimus, prisidėti prie politikos kūrimo ir spręsti svarbius klausimus, turinčius įtakos jų gyvenimui. Dalyvavimas tokioje veikloje padeda jauniems žmonėms pagerinti savo bendravimą, valdymo ir demokratinį procesų supratimą.

Pilietinių įgūdžių ugdymą taip pat spartina jaunimo įsitraukimas. Jaunimas, kuris aktyviai dalyvauja viešuosiuose reikaluose susiduria su įvairiomis perspektyvomis, jų prielaidos yra ginčijamos, ir skatinamas kritinis mąstymas. Mokinių pilietinė kompetencija ugdoma per praktinį mokymąsi ir ryšių kūrimo galimybės su panašiai mąstančiais bendraamžiais ir vietos lyderiais.

1.8 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ VAROMOSIOS JĖGOS IR KLIŪTYS

Įvairūs veiksniai ir kliūtys daro įtaką pilietinių gebėjimų ugdymui ir įgijimui. Vairuotojai yra veiksniai, palengvinantys pilietinių gebėjimų augimą ir stiprinimą, o kliūtys yra kliūtys, trukdančios jų vystymuisi.

Vienas iš pagrindinių veiksnių yra švietimas, nes formaliojo ir savaiminio mokymosi aplinka suteikia galimybes: ugdyti pilietinius gebėjimus per mokymo programas ir bendruomenės įsitraukimą. Taip pat palanki socialinė aplinka, skatinanti aktyvų pilietiškumą, dalyvavimas demokratinuose procesuose ir savanorystė skatina atsakingumą.

Kita vertus, pilietinės kompetencijos ugdymui gali trukdyti kelios kliūtys. Socialinė ir ekonominė nelygybė, marginalizacija gali apriboti prieigą prie švietimo išteklių ir pilietinio dalyvavimo galimybes, taip trukdant įgyti reikiamų įgūdžių, ir žinių. Informuotumo ir supratimo apie pilietines teises ir pareigas stoka taip pat gali būti kliūtis, nes asmenys gali nepripažinti dalyvavimo pilietinėje veikloje svarbos ar aktualumo.

Be to, apatija ir atsiribojimas nuo politinių procesų bei socialinių problemų gali tapti kliūtimis į pilietinius gebėjimus. Neigiamas požiūris į pilietinį dalyvavimą, pavyzdžiui, skepticizmas ar nepasitikėjimas institucijomis, gali atgrasyti asmenis nuo aktyvaus dalyvavimo pilietinėje veikloje. Kultūra ir visuomenė taip pat gali kelti normas, kurios atgraso nuo kritinio mąstymo, požiūrių įvairovės ar aktyvaus pilietiškumo iššūkius. (Bransonas, 1998)

Šių varomųjų veiksnių ir kliūčių atpažinimas yra labai svarbus kuriant veiksmingas pilietiškumo skatinimo strategijas kompetencijoms. Pašalinus kliūtis ir pasinaudojant tokiais veiksniais kaip švietimas, remiamas socialinės aplinkos ir informavimo kampanijų metu asmenys gali būti įgalinti plėtoti ir taikyti pilietines kompetencijas, skatinant aktyvų dalyvavimą ir prisidedant prie savo bendruomenių tobulinimo ir visuomenės.

1.9 JAUNIMO PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ VERTINIMAS

Pilietiniai gebėjimai ir dalyvavimas yra itin svarbūs, kai kalbama apie įgalinimą ir jaunimo įtraukimą į demokratines visuomenes. Ugdydami jaunimo pilietinius gebėjimus, mes suteikiame jiems įgūdžių, žinių ir požiūrių, reikalingų norint dalyvauti bendruomenės veikloje ir aktyviai formuoti ateitį.

Jaunimo pilietiniai gebėjimai apima platų gebėjimų spektrą, leidžiantį jiems suprasti, kritiškai analizuoti ir domėtis politiniais, socialiniais ir kultūriniais visuomenės aspektais. Tai apima suteikti jaunimui politinio raštingumo, kritinio mąstymo įgūdžių, žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo, veiksmingą bendravimą, bendradarbiavimą, socialinę ir kultūrinę sąmoningumą bei supratimą apie aktyvų pilietiškumą. (J. Gordonas, 2009)

Pirma, politinis raštingumas suteikia jaunimui supratimą apie politines sistemas, principus demokratija ir aktyvaus dalyvavimo svarba. Tai leidžia jiems orientuotis politinėje kraštovaizdyje, priimti pagrįstus sprendimus ir ginti savo interesus.

Kritinio mąstymo įgūdžiai yra labai svarbūs jauniems žmonėms, kad jie kritiškai vertintų informaciją, klausimą prielaidas ir formuoti nepriklausomas nuomones. Skatindami juos analizuoti ir suprasti įvairiomis perspektyvomis, mes įgaliname jaunimą kritiškai mąstyti ir priimti pagrįstus sprendimus dėl pilietiškumo klausimais.

Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas ypač aktualus jauniems žmonėms, kurie susiduria su daug informacijos per skaitmenines platformas. Mokydami juos įžvelgti patikimus šaltinius, atpažinti medijas šališkumus ir kritiškai analizuoti informaciją, mes suteikiame jaunimui galimybę naršyti žiniasklaidos aplinkoje veiksmingai ir tapti atsakingais žiniasklaidos vartotojais ir kūrėjais. (Jurs, 2014)

Veiksmingi bendravimo ir dialogo įgūdžiai yra būtini, kad jaunimas galėtų išreikšti savo idėjas, išklausti aktyviai ir įsitraukti į pagarbias diskusijas su kitais. Puoselėdami šiuos įgūdžius, mes skatiname jauniems žmonėms suformuoti savo nuomonę, suprasti skirtingas perspektyvas ir pasiekti sutarimą, netgi nesutarimų akivaizdoje. Bendradarbiavimas ir komandinis darbas yra gyvybiškai svarbios jaunimo kompetencijos dalyvavimas. Suteikdami jiems galimybes dirbti kartu siekiant bendrų tikslų, mes skatiname lyderystės įgūdžių, empatijos ir įvairovės supratimo ugdymą. (Hartas, 2002)

Socialinis ir kultūrinis sąmoningumas padeda jaunimui atpažinti ir vertinti įvairovę, skatina įtraukumą ir supratimą, taip pat puoselėdami socialinės atsakomybės jausmą suteikia jaunimui priemonių socialinėms problemoms ir nelygybei spręsti savo bendruomenėse.

Galiausiai aktyvus pilietiškumas skatina jaunimą aktyviai dalyvauti savo bendruomenių gyvenime per savanorystę, buvimą bendruomenėje ir propagavimą. Įtraukdami jaunimą į demokratinę veiklą ir procesus, tokius kaip balsavimas ir dalyvavimas vietinėse organizacijose, mes skatiname jų valios laisvės jausmą ir atsakomybę formuojant savo bendruomenių ateitį.

Siekiant skatinti jaunimo pilietinius gebėjimus ir dalyvavimą, labai svarbu suteikti jiems švietimą, peržengiantį tradicinių akademinių dalykų ribas. Mokyklos, bendruomeninės organizacijos ir jaunimo programos gali atlikti pagrindinį vaidmenį siūlant pilietinį ugdymą ir praktinio mokymosi galimybes, kuriomis skatinamas aktyvus dalyvavimas, jaunuoliai įgalinami tapti atsakingais ir apsišvietusiais piliečiais.

Investuodami į jaunimo pilietines kompetencijas ir įsitraukimą, padedame pamatus stipriai demokratijai. Jaunimo balsai, idėjos ir veiksmai gali skatinti teigiamus pokyčius, spręsti socialines problemas ir kurti labiau įsitraukusią ir teisingesnę visuomenę.

1.10 ROMANO "BLOOM" TAKSONOMIJA

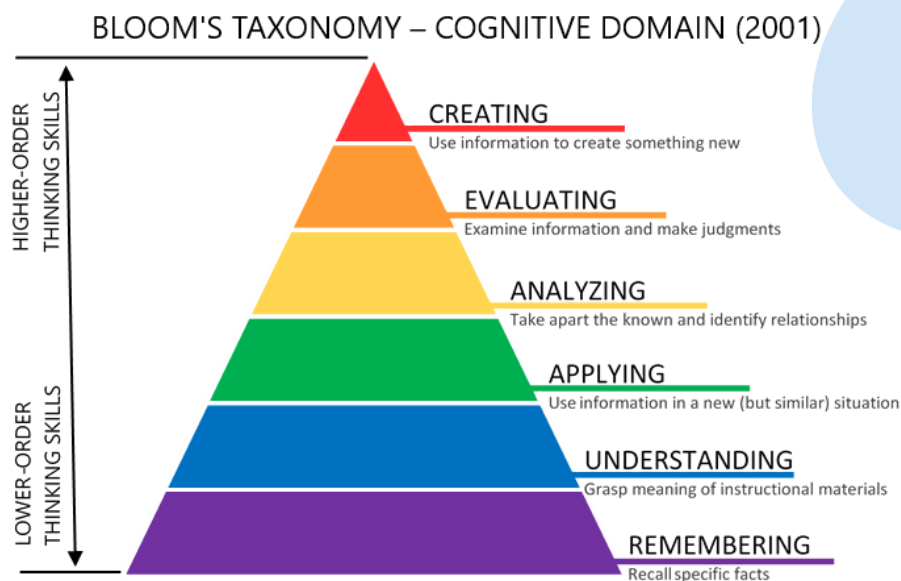
Sistema, vadinama Bloomo taksonomija, suskirsto mokymosi rezultatus ir akademinius tikslus į įvairūs pažinimo lygius. Tai veikia kaip tam tikras planas pedagogams ir studentams, įvertinantis juos kaip sekasi mokytis ir priimti naują informaciją, bei tobulina savo kritinio mąstymo gebėjimus.

Pagalvokite apie Bloomo taksonomiją kaip apie mokymosi kopėčias, leidžiančias pakilti į gilesnį supratimą neformaliai. Jis suskirsto mokymąsi į įvairius etapus, pradedant nuo paprastos informacijos įsisavinimo iki išsamios analizės ir vertinimo (Seaman, 2011).

"Bloom" taksonomija yra sistema, kurią 1956 m. Sukūrė Benjaminas Bloomas, kad klasifikuotų ir suprastų įvairių psichiką. Iš pradžių jis buvo sukurtas siekiant nukreipti programų kūrimą ir vertinimas švietimo srityje, tačiau nuo to laiko jis įgijo platų pripažinimą ir įtaką. Pagal Bloomo taksonomiją, protinius sugebėjimus galima suskirstyti į šešis biurokratinis lygius, svyruoja nuo žemesnės eilės mąstymo gebėjimų, tokių kaip prisiminimas ir suvokimas, iki aukštesnių užsakymų, tokių kaip analizė, vertinimas ir kūrimas. Mokytojai gali kurti mokymo tikslus, pamokų planus ir vertinimus, kurie skatina kritinį mąstymą ir gilesnį supratimą, padedant klasifikacija. Bloomo taksonomija laikui bėgant keitėsi, kad atspindėtų šiuolaikinį švietimo praktika ir atsižvelgti į technologinę pažangą. Tai ir toliau naudinga priemonė mokytojams, padedanti visų amžiaus grupių mokiniams įgyti prasmingos ir sėkmingos mokymosi patirties.

Taksonomiją sudaro šeši lygiai: Įsiminimas, Supratimas, Taikymas, Analizavimas, Vertinimas ir kurti. Kiekvienas lygis reiškia kognityvinio sudėtingumo ir rafinuotumo žingsnį aukštyn.

Paprastiau tariant, tai tarsi mokymosi laiptai. Jūs pradedate nuo apačios, prisimindami pagrindinius faktus ir sąvokas. Tada jūs pereinate prie tų žinių supratimo ir taikymo praktikoje. Kylant toliau, analizuotį informaciją, vertinti skirtingas perspektyvas ir, galiausiai, sukurti kažką naujo, remiantis savo suvokimu.

Oficialiai Bloomo taksonomija pateikia sistemingą požiūrį į mokomąjį dizainą ir vertinimus. Tai padeda pedagogams išsikelti aiškius mokymosi tikslus ir suplanuoti įtraukiančias veiklas įvairių kognityvinių lygių studentams.

Prisiminimo lygis apima faktų, terminų ir pagrindinių sąvokų priminimą. Supratimas eina ne tik įsiminti ir sutelkti dėmesį į informacijos prasmės ir reikšmės suvokimą. Taikymas reikalauja, kad studentai panaudotų savo žinias ir pritaikytų jas realiame gyvenime.

Analizė apima sudėtingų idėjų suskaidymą, santykių nagrinėjimą ir modelių nustatymą. Vertinimas reikalauja, kad studentai priimtų sprendimus ir įvertintų kokybę, pagrįstumą ir efektyvumą remdamiesi informacija ir argumentais. Galiausiai, kūrimas apima naujų idėjų, produktų ar sprendimų generavimą remiantis jų supratimu.

Bloomo taksonomija skatina aukštesnio lygio mąstymo įgūdžius, kritinį mąstymą, problemų sprendimą ir kūrybiškumą. Tai padeda pedagogams kurti vertinimą, kuris neapsiriboja paprasta informacijos regurgitacija ir vietoj to, vertinti mokinių gebėjimą kritiškai mąstyti, analizuoti informaciją ir pademonstruoti originalumą.

Taigi, Bloomo taksonomija yra vertinga priemonė tiek pedagogams, tiek besimokantiejiems, suteikianti struktūrizuotą požiūrį į mokymąsi ir intelektinio augimo skatinimą. Tai tarsi planas, vedantis į gilesnį suvokimą, kritinį mąstymą ir mokymosi visą gyvenimą įgūdžių ugdymą. (Kolegijos, 2020)

1.11 PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ REALIZAVIMAS NAUDOJANT BLOOMO TAKSONOMIJĄ JAUNIMUI SAVIŠVIETOS IR MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ PROGRAMOSE

Pedagogams "Bloom" taksonomijos naudojimas turi daug privalumų. Visų pirma, jis siūlo išskirtinį ir gerai struktūrizuotą mokymo planavimo sistemą, leidžiančią instruktoriams tiksliai nustatyti mokymosi tikslus ir sukurti tinkamas veiklas, bei vertinimus. Mokytojai gali mokytis pradedant nuo pagrindinės informacijos ir palaipsniui pereinant prie aukštesnės eilės mąstymo gebėjimų - pagal taksonomijos hierarchinę struktūrą. Tai garantuoja išsamų ir nešališką požiūrį į švietimą. Bloomo taksonomija skatina studentus dalyvauti aukštesnėse kognityvinio apdorojimo lygiuose, skatinant kritinio mąstymo vystymąsi ir problemų sprendimo įgūdžius. Tai skatina analitinių įgūdžių ugdymą, kūrybiškumą ir aktyvų mokymąsi. Bloomo taksonomija sulaukė didelio pripažinimo ir pripažinimo švietimo srityje, jis tapo patikimu ir plačiai naudojamu įrankiu, nors sistemoje ir yra kitų alternatyvų. Jo universalumas ir pritaikomumas įvairiose srityse ir pažymių lygiuose išlaiko šią sistemą tokią populiarią tarp pedagogų. (Armstrongas, 2001)

Bloomo taksonomija gali būti vertinga priemonė ugdant jaunimo pilietinius gebėjimus. Mokytojai gali kurti edukacinę veiklą, kuri peržengia rotacijos įsimerinimo ribas, naudojant įvairius Bloom's lygius Taksonomija. Jie gali išmokyti vaikus kritiškai mąstyti, spręsti problemas ir aktyviai dalyvauti jų veikloje aplinka. Naudodamiesi "Bloom" klasifikavimo sistema, instruktoriai gali padėti studentams analizuoti pilietinę klausimus, pasveria kitus požiūrius ir nustato savo gerai pagrįstas išvadas. Su rekvizitu žinios ir gebėjimai, ši strategija suteikia jauniems žmonėms galimybę tapti įsitraukusiais, atskaitingais piliečiais kurie gali prasmingai prisidėti prie savo visuomenės.

1.12 ŠVIETIMO METODAI IR POŽIŪRIAI, SKIRTI JAUNIMO NEFORMALIAI VEIKLAI IR MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ SIEKIANČI PAGERINTI PILIETINIUS GEBĖJIMUS

Jaunimo pilietinių kompetencijų ugdymas ir tobulinimas labai priklauso nuo jaunimo savišvietos ir mokymosi visą gyvenimą švietimo strategijos ir metodų. Šios strategijos ir metodai apima įvairias taktikas, skirtas aprūpinti jaunimą informacija ir gebėjimais, kurių jiems reikia, kad galėtų aktyviai dalyvauti savo bendruomenės ir politinėje veikloje.

Praktinis mokymasis yra naudinga technika, leidžianti jauniems žmonėms įsigilinti į tam tikrus vaidmenis, taip skatinant pilietinį įsitraukimą. Ši strategija padeda jauniems žmonėms tobulinti kritinį mąstymą, problemų sprendimo ir sprendimų priėmimo gebėjimus realiose situacijose, stiprinant jų atskaitomybės ir valios laisvės jausmus. (Youniss, 2003)

Projektinis mokymasis yra dar viena naudinga strategija, kai jauni žmonės bendradarbiauja siekdami vertingų rezultatų - iniciatyvų, kuriomis sprendžiamos visuomenės ar vietos problemos. Šis metodas skatina komandinį darbą, bendravimą, ir lyderystės įgūdžius, kartu ugdant socialinės atsakomybės jausmą ir svarbą teigiamiems pokyčiams. (Mickovska, 2019)

Mokymasis vieniems iš kitų taip pat suteikia paaugliams saugią ir įtraukią aplinką, kurioje jie gali dalytis nuomone, požiūriais. Ši strategija padeda jauniems žmonėms bendrauti, įsijausti ir suprasti vienas kitą, stiprinant jų gebėjimą mandagiai ir produktyviai kalbėtis apie pilietinius klausimus.

Skaitmeninių priemonių ir technologijų integravimas į studijų kursą gali pagerinti mokinių pilietinį raštingumą. Pasiiekti jaunimą su pasaulinėmis problemomis galime naudantis naujausiomis technologijomis ir jaunimui aktualiomis platformomis, taip skatinant jaunimo įsitraukimą ir tapimą pilietiškai aktyviais.

Taip pat, vykdant savanorišką veiklą, mokymosi projektus ir pilietinio įsitraukimo veiklą, bendruomenės mokymosi programos suteikia jauniems žmonėms galimybę dalyvauti jų vietovės veikloje aktyviai. Šie susitikimai ugdo bendruomeniškumo jausmą, empatiją ir vietinių problemų supratimą, kartu ugdant lyderio savybes ir atsidavimą socialiniams pokyčiams.

Apibendrinant galima pasakyti, kad jaunimo savišvietos ir mokymosi visą gyvenimą švietimo metodai yra labai svarbu ugdant pilietines kompetencijas. Jaunimas gali įgyti žinių ir nuostatų reikalingų dalyvauti, būti aktyviais ir atsakingais piliečiais savo bendruomenėse ir už jų ribų: praktinis mokymasis, projektinis mokymasis, tarpusavio mokymasis, technologijos ir bendruomeninės veikla.

1.13 IŠVADOS

Pilietiniai gebėjimai yra labai svarbūs skatinant aktyvų pilietiškumą šiuolaikinėje visuomenėje. Žmonės įgyja vertybių, žinių ir gebėjimų, reikalingų dalyvauti demokratiniuose procesuose, spręsti socialines problemas ir reikšmingai prisidėti prie savo bendruomenių, nes būtent pilietiniai gebėjimai ugdo šias kompetencijas - įsitraukimą į aktyvius socialinius pokyčius, bendradarbiavimo užmezgimas, ginti savo ir kitų teises, kritiškai analizuoti informaciją.

Dėl pilietinių gebėjimų aktualumo labai svarbu pabrėžti jų svarbą mokykloje mokymo programose, bendruomenės veiklų programose ir politikos sistemoje. Pilietiniai gebėjimai gali būti įtraukti į įvairias sritis, kad padėtų mums kurti įtraukią, demokratinę visuomenę, kuri būtų priklausoma nuo savo piliečių įsitraukimo. Investuodami į pilietinių kompetencijų ugdymą, žmonės gali tapti išmanantys ir iniciatyvūs socialinių pokyčių vykdytojai. Jie padeda sukurti teisingesnę, tvaresnę ateitį visiems.

Puoselėdami pilietinius gebėjimus, suteikiame žmonėms galimybę susipažinti su savo teisėmis, bendrauti su daug požiūrių turinčiais žmonėmis ir imtis veiksmų jiems svarbiomis temomis. Todėl bendruomenėse ir yra skatinama, stiprinti mūsų socialinę struktūrą. Galiausiai pilietinių įgūdžių

Co-funded by
the European Union

Together For Dialogue

ugdymas yra komandinės pastangos tai lemia demokratiškesnę ir įsitraukusią visuomenę, kuri siekia permainų.

NUORODOS

- Armstrong, P. (2001). *Bloomova taksonomija*. Pridobljeno iz Centra za poučevanje:
<https://evawintl.org/wp-content/uploads/Blooms-Taxonomy.pdf>
- Branson, M. S. (1998). *Vloga državljsanske vzgoje*. Pridobljeno s spletne strani
https://civiced.org/papers/articles_role.html.
- Chambers, J. (2020). *Bloomova taksonomija*. Pridobljeno s spletne strani
https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=J8DKDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA77&dq=Bloom+s+taxonomy&ots=p6HZaqWryy&sig=_k7SUIfZ8RAboNbMfHefViq4l-8&redir_esc=y#v=onepage&q=Blooms%20taxonomy&f=false
- Francesca Caena, C. R. (2019). Usklajevanje okvirov kompetenc učiteljev z izzivi 21. stoletja: Evropski okvir digitalnih kompetenc za učitelje: primer evropskega okvira digitalnih kompetenc za učitelje. 356.
- Hart, D. (2002, oktober). *Državljsanska kompetenca mestne mladine*. Pridobljeno s spletne strani
https://www.researchgate.net/publication/248940251_Civic_Competence_in_Urban_Youth.
- Hoskins, B. S. (2014, 16. september). *Državljsanska kompetenca mladih v Evropi*. Pridobljeno s spletne strani <https://doi.org/10.1007/s11205-014-0746-z>.
- J. Carlos González, O. L. (2020, 11. december). *Ključne kompetence, izobraževanje za trajnostni razvoj in strategije za razvoj spretnosti 21. stoletja*. Pridobljeno s spletne strani <https://www.mdpi.com/>:
<https://doi.org/10.3390/su122410366>.
- J. Gordon, M. K. (2009). *Ključne kompetence v Evropi: Ključne kompetence: odpiranje vrat vseživljenjskemu učenju v okviru šolskega kurikula in izobraževanja učiteljev*. Varšava: CASE-Center for Social and Economic Research v imenu mreže CASE.
- Jurs, P. (2014). *OBLIKOVANJE SESTAVIN DRŽAVLJANSKIH KOMPETENC*. Pridobljeno s spletne strani
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/36335632/Pavels_Jurs_Forming_components_of_civic_competence-libre.pdf?1421763116=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3Dforming_Components_of_Civic_Competence.pdf&Expires=1688476231&Signature=OnONj3Qa8l7QM
- Mickovska, A. (2019). *Državljsanska vzgoja za demokratične državljane: (1): V kolikšni meri učni načrti in učbeniki za državljansko vzgojo vzpostavljajo temelje za razvoj aktivnih državljanov*. 19.
- Seaman, M. (2011). *Bloomova taksonomija*. Pridobljeno s spletne strani
https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=QQMoDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA29&dq=Bloom+m%27s+taxonomy+Seaman,+M.&ots=9hb8_zKBVV&sig=7m4fXoV_MaH_uJPBTAK1_WASozM&redir_esc=y#v=onepage&q=Bloom's%20taxonomy%20Seaman%2C%20M.&f=false
- Winterton, F. D. (2007). *Kaj je kompetenca?*
- Youniss, J. (2003). *Državljsanska angažiranost mladih v enaindvajsetem stoletju*.

2 SKYRIUS: PILIETINIO UGDYMO METODIKA KOMPETENCIJOS SISTEMA

Šiame skyriuje gilinamasi į Piliетinių gebėjimų programos kūrimo procesą, kuris siekia užfiksuoti piliетinių kompetencijų esmę, analizuodajant esamus kompetencijų modelius, įtraukiant teorines žinias ir panaudojant praktiką. Skyriuje aprašomi veiksmai, kurių imtasi siekiant sukurti vertinimo priemonę, pagrįstą Bloomo taksonomija, kuri leidžia piliетinių gebėjimų matavimą trimis skirtingais lygiais. Be to, mes tiriamo integraciją "Chat GPT", dirbtiniu intelektu pagrįstais įrankiais, skirtais pagerinti vertinimo analizę ir struktūrą.

2.1 PRADINIS TYRIMO ETAPAS

Pradinės diskusijos su tikslinėmis grupėmis

Pats pirmasis Piliетinių gebėjimų sistemos kūrimo etapas buvo susijęs su tikslinių grupių įgyvendinimas keliose šalyse.

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių asmenų atstovų buvo klausiama apie:

- jų informuotumą apie kompetencijos modelius,
- kompetencijų, reikalingų jaunimo pilietinei veiklai, rinkinius,
- poreikius ir lūkesčius moksliniam darbui, susijusiam su pilietine kompetencija.

Šis pirmasis žingsnis leido konsorciūmo nariams pamatyti visą procesą iš įvairių apklausos atsakymų.

Esamų kompetencijos modelių ir sistemų analizė

Kūrimo proceso dokumentų tyrimo etapas prasidėjo nuo esamos kompetencijos tyrimo modeliai, tokie kaip "DigComp 2.1", "DigComp 2.2", "EntreComp" ir "GreenComp". Ypatingas dėmesys taip pat buvo skiriamas atsižvelgiant į Europos Tarybos pasiekimus ir sukurtą ATLPS kompetencijos modelį SALTO tyrimų centro ir "Democracy Reloading" projekto. Daugelis kitų leidinių taip pat buvo peržiūrėti. Tikslas buvo įgyti pastebėjimų apie jų struktūras ir panaudoti šias žinias kuriant mūsų savo Piliетinės kompetencijos programas. Vertindami įvairius modelius, tyrėjai galėjo nustatyti bendrus elementus ir įvertinti jų aktualumą piliетinių gebėjimų kontekste. Tyrėjų tikslas buvo pritaikyti esamus modelius prie projekto ir jaunimo poreikių, kaip prie tikslinės grupės.

Rėmimasis ES teoriniu modeliu

Išanalizavę keletą esamų kompetencijų modelių, nusprendėme pagrįsti Piliетinę kompetenciją 8 Europos Sąjungos bendrųjų kompetencijų teorinės sistemos peograma. Pagal šią sistemą kompetencijos apima tris požymius: žinias, įgūdžius ir požiūrį. Šis sprendimas užtikrino, kad modelis atitiktų plačiai pripažintus standartus ir turėtų stiprų teorinį pagrindą.

Co-funded by
the European Union

Kompetencija, kaip apibrėžta gruodžio mėnesio Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 18, 2006, dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi kompetencijų.

Taip pat buvo atlikti papildomi tyrimai ir diskusijos apie elgesio vaidmens kompetencijos. Mūsų supratimas apie elgesį, kad tai yra kompetencijos įgyvendinimo rezultatas tam tikroje situacijoje. Todėl seminarų, mokymų ar kitų edukacinių renginių dalyvių elgesys vėliau pedagogas galėtų pastebėti, kad įvertintų pilietines kompetencijas ar elementus kompetencijos lygis.

Pilietinių kompetencijų tyrimai iš skirtingų perspektyvų

Buvo atlikti išsamūs tyrimai, siekiant nustatyti tyrimus ir publikacijas apie pilietines kompetencijas iš įvairių Europos šalių, ypatingą dėmesį skiriant medžiagai anglų kalba.

Medžiaga buvo įtraukta ir iš Jungtinių Valstijų. Nusprendėme paieškoti bet kokios medžiagos, įskaitant mokslinį darbą apie pilietines kompetencijas. Buvo sudaryta išsami bibliografija, kuri buvo vertingas plėtos šaltinis.

Tyrimų rezultatų analizė ir konsolidavimas

Surinkti leidiniai buvo kruopščiai išanalizuoti, siekiant išgauti sudedamąsias dalis, susijusias su žinių, įgūdžių ir nuostatų, susijusių su pilietinėmis kompetencijomis. Šis kruopštus tyrimas atskleidė daugybę elementų, kai kurie iš jų buvo pakartotinai rasti skirtinguose šaltiniuose. Iš viso šiame etape buvo nustatyta beveik 300 elementų.

2.2 EKSPERTŲ SUSITIKIMAI IR TOBULINIMAS

Buvo sušauktas ekspertų susirinkimas siekiant racionalizuoti ir įtvirtinti pilietinių kompetencijų elementus, tai buvo labai svarbus žingsnis kuriant išsamią ir nuoseklią vertinimo priemonę. Piešinys įkvėptas ES 8 pagrindinių kompetencijų modelio, ekspertai pradėjo išsamią analizę identifikuoti elementus, siekiant suderinti ir integruoti panašius arba persidengiančius komponentus. Šis griežtas procesas užtikrino, kad sudarytas sąrašas būtų įtraukus ir suderintas su sukurta tarptautine sistema.

Kitoje pusėje - visi komponentai, kurie galėtų atitikti bet kurią kitą iš 7 pagrindinių kompetencijų - buvo ištrinti iš pilietinės kompetencijos modelio. Tokiu būdu buvo galima sumažinti komponentus iki 8.

Kai kurie preliminarinioje analizėje nustatyti komponentai nebuvo aiškiai įtraukti į ES sistemą. Jie buvo gana universalūs ir būtini, tačiau kritiškai nesusiję su pilietiniais kompetencija ar pilietybė. Norėdami išspręsti šią problemą, ekspertai apgalvotai įtraukė šiuos papildomus komponentus kaip pasirinktą sąrašą papildančius elementus.

Tyrėjai padarė išvadą, kad kai kurie elementai, kurie buvo įterpti į kompetencijų sistemą net nebuvo naudojami keliuose ar keliuose parengtuose dokumentuose prieš keletą metų. Dabartinė 2023 metų realybė yra glaudžiai susijusi su COVID-19 pandemija ir karu Ukrainoje. Štai kodėl būtina pilietinių gebėjimų ugdymo programa, elementų rinkinys kompetencija gali skirtis nuo panašių rinkinių praeityje.

Geras šio specifinio elemento pavyzdys yra gerovės ir susijusių elementų tema: **"Atsispyrimo ir atsisakymo", "Emocinio raštingumo turėjimas" ir "Dviprasmybių įveikimas"**.

Gautas apie 60 pilietinio ugdymo komponentų sąrašas buvo sujungtas ir suskirstytas į tris pagrindines kategorijas: **žinios, įgūdžiai ir požiūris**. Šis skirstymas į kategorijas leido labiau suprasti įvairių pilietinio gebėjimo aspektus, pripažįstant tą kompetenciją šioje srityje nepriklausomai vien nuo faktinių žinių ar techninių įgūdžių, bet taip pat labai priklausomai nuo individualaus požiūrio ir nusiteikimo.

Pagrindinės **žinių** kategorijų temos:

1. Pilietinių sąvokų supratimas,
2. Socialinis ir politinis sąmoningumas,
3. Kultūrinis išmanymas ir socialinė parama,
4. Bendravimas ir savimonė.

Į žinių kategoriją ekspertai įtraukė įvairius komponentus, pavyzdžiui demokratinių principų supratimą, vietinių ir pasaulinių politinių sistemų išmanymą, supratimą apie žmogaus teises ir istorinių bei kultūrinių kontekstų suvokimą, kurie formuoja pilietinį įsitraukimą. Ši išsami žinių bazė suteikia pagrindą asmenims apgalvotai ir atsakingai įsitraukti kaip aktyvūs piliečiai savo visuomenėje.

Pagrindinės **įgūdžių** kategorijos temos:

1. Kritinis mąstymas ir problemų sprendimas,
2. Efektyvus bendravimas ir bendradarbiavimas,
3. Vadovavimas ir valdymas, įskaitant savivaldą
4. Gebėjimas rūpintis savijauta.

Įgūdžių kategorijoje kuriojamas sąrašas apėmė įvairias praktines ir kritines kompetencijas. Šie apėmė veiksmingus bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, kritinį mąstymą ir problemų sprendimo gebėjimus, skaitmeninį raštingumą ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, taip pat gebėjimą analizuoti ir interpretuoti duomenis susijusiais su pilietiniais klausimais. Šie įgūdžiai suteikia asmenims galimybę įveikti sudėtingus pilietinius iššūkius ir konstruktyviai prisidėti prie viešojo diskurso ir sprendimų priėmimo procesų.

Pagrindinės **požiūrių** kategorijos temos:

1. Įtraukus pilietinis aktyvumas,
2. Aplinkos valdymas,
3. Jaunimo įgalinimas ir demokratinės vertybės,
4. Sąmoningumas ir atsakomybė,
5. Asmeninis augimas ir bendradarbiavimas

Galiausiai, nuostatų kategorija užfiksavo esmines nuostatas ir etines vertybes, kuriomis grindžiamos pilietinės kompetencijos. Tokie komponentai kaip empatija ir pagarba įvairovei, socialinio jausmo jausmas, atsakomybė, aktyvus pilietiškumas ir įsipareigojimas skatinti socialinį teisingumą ir tvarumą buvo įtraukti į šią kategoriją. Šios nuostatos sudaro moralinį kompasą, kuris skatina asmenis veikti atsakingai ir etiškai kaip įsitraukę piliečiai, puoselėdami solidarumo jausmą ir kolektyvinę gerovę.

Galutinę Pilietinių gebėjimų metmenų 1.0 versiją iš viso sudaro 60 elementų:

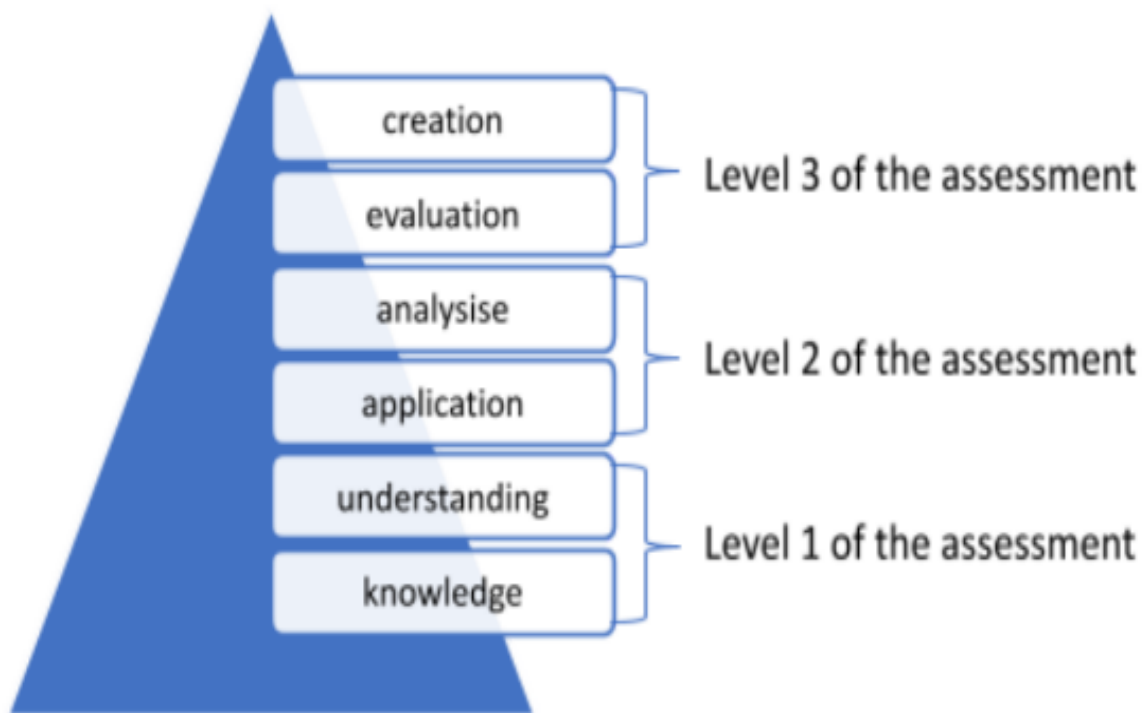
- 10 žinių elementų,
- 31 įgūdžių elementas,
- 19 požiūrio elementų.

2.3 RUBRIKOMIS GRĮSTA PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ SISTEMA

Todėl rubrikų pagrindu buvo sukurta trijų lygių pilietinių gebėjimų programa kaip išsami vertinimo sistema. Pagrindinė trūkstama dalis šiame etape buvo priskirti tam tikrą, visuotinius ir objektyvius kriterijus kiekvienam kompetencijos elemento lygiui. Bendras supratimas ir galutinio darbo vizija buvo reikalingi tyrėjų komandoje, kad jie galėtų pradėti kurti kriterijus.

Bloomo taksonomijos panaudojimas siekiant sukurti sistemą, atitinkančią skirtingus kompetencijos lygius, buvo pasitelkta Bloomo taksonomija. Taksonomija suskirsto mokymosi tikslus į hierarchiją, kurioje yra daugiausia apatinio lygio, sutelkiant dėmesį į prisiminimą ir žinių įgijimą. Kylant į piramidę, tikslai tampa vis sudėtingesni, apimantys supratimą, taikymą, analizavimą, vertinimą ir kūrybą. Kalbant apie pilietinių gebėjimų metmenis, dvi Bloomo taksonomijos kategorijos buvo priskirtos kiekvienam lygiui, sukuriant trijų lygmenų struktūrą

"Bloom" taksonomijos ir sistemos lygių ryšys

Norėdami supažindinti su Bloomo taksonomija, nusprendėme naudoti veiksmazodžių struktūrą, kuri vėliau padėtų tyrėjams pateikti konkrečius kriterijus.

Framework level 1		Framework level 2		Framework level 3	
Bloom's lvl 1:	Bloom's lvl 2:	Bloom's lvl 3:	Bloom's lvl 4:	Bloom's lvl 5:	Bloom's lvl 6:
<u>Remembering</u>	<u>Understanding</u>	<u>Applying</u>	<u>Analyzing</u>	<u>Evaluating</u>	<u>Creating</u>
Copying	Annotating	Acting out	Calculating	Arguing	Blogging
Defining	Tweeting	Articulate	Categorizing	Validating	Building
Finding	Associating	Reenact	Breaking down	Testing	Animating
Locating	Tagging	Loading	Correlating	Scoring	Adapting
Quoting	Summarizing	Choosing	Deconstructing	Assessing	Collaborating
Listening	Relating	Determining	Linking	Criticizing	Composing
Googling	Categorizing	Displaying	Mashing	Commenting	Directing
Repeating	Paraphrasing	Judging	Mind-mapping	Debating	Devising
Retrieving	Predicting	Executing	Organizing	Defending	Podcasting
Outlining	Comparing	Examining	Appraising	Detecting	Wiki building
Highlighting	Contrasting	Implementing	Advertising	Experimenting	Writing
Memorizing	Commenting	Sketching	Dividing	Grading	Filming
Networking	Journaling	Experimenting	Deducting	Hypothesizing	Programming
Searching	Interpreting	Hatching	Distinguishing	Measuring	Simulating
Identifying	Grouping	Interviewing	Illustrating	Moderating	Role Playing
Selecting	Interfering	Painting	Questioning	Posting	Solving
Tabulating	Estimating	Preparing	Structuring	Predicting	Mixing
Duplicating	Extending	Playing	Integrating	Rating	Facilitating
Matching	Gathering	Integrating	Attributing	Reflecting	Managing
Bookmarking	Exemplifying	Presenting	Estimating	Reviewing	Negotiating
Bullet-pointing	Expressing	Charting	Explaining	Editorializing	Leading

Pateikti veiksmažodžiai kai kuriais atvejais nebuvo naudojami pažodžiui, tačiau vis dar buvo labai naudingi atskirti skirtumas tarp planuojamų lygių.

Pilietinių gebėjimų lygių kriterijai

Bloomo taksonomijos įgyvendinimas siūlomai rubrikų struktūrai, paremtas aiškaus galutinio tikslo supratimo leido tyrėjams pradėti dirbti su kriterijais. Iš pradžių buvo pateiktas tam tikras palaikantis pavyzdys:

Tema	1 lygis - pradedančiųjų lygis (įsigilinti, paaiškinti) - nukreiptas savęs link	2 lygis – vidutinis lygis (taikyti veiksmu) - nukreiptas savęs link	3 lygis – lyderystės lygis (šviesti, skleisti) - nukreiptas į kitus
------	--	---	---

Kaip matyti: buvo manoma, kad 1 ir 2 lygiai yra svarbūs saviugdai, kaip aktyviam piliečiui. 3 lygis buvo skirtas tiems, kurie yra lyderiai ir gali šviesti, vadovauti, koordinuoti ar įtraukti kitus įvairiuose pilietiniuose procesuose.

Galų gale, norėdami sukurti tinkamiausius ir objektyviausius kriterijus, nusprendėme įtraukti grupę iš 20 suinteresuotųjų šalių jaunimo pilietinio ugdymo srityje.

Tarp jų buvo jaunimas, jaunimo lyderiai, jaunimo NVO atstovai, mokytojai, su jaunimu dirbantys asmenys, neformalieji pedagogai, metodininkai, psichologai, žurnalistai, pilietinės visuomenės ekspertai, visuomenė darbuotojų ir politikų.

Priemonė peržengia tradicinius vertinimo metodus, suteikdama pedagogams daugiau niuansų ir įžvalgų padedančių suprasti jaunimo gebėjimus. Apibrėžiant konkrečius kriterijus ir veiklos rezultatus rodikliais, vertinimas tampa objektyvesnis ir standartizuotas, mažinant galimą šališkumą ir užtikrinti vertinimų nuoseklumą. Taip pat rubrikos padeda atlikti vertinimo procesą skaidriai ir lengvai.

Ši priemonė leidžia stebėti kompetencijos kylimą laikui bėgant. Reguliarus ir sistemingas vertinimas leidžia pedagogams stebėti jaunimo gebėjimų augimą ir tobulėjimą, o tai ypač svarbu nustatant sritis, kurioms reikia tolesnės pagalbos. Šis Rubrikų stebėjimo aspektas taip pat skatina jaunų žmonių augimo mąstyseną, kaip jie gali rodyti jų pažangą ir pasiekimus, motyvuojant juos siekti nuolatinio tobulėjimo. Viso ekspertų susitikimo metu daug dėmesio buvo skirta tam, kad kuriojamame sąraše būtų komponentų skatinančių priimti kultūriškus skirtumus. Įvairialypė aplinka ir Ekspertų patirtis praturtino diskusijas ir prisidėjo prie visapusiškesnio, įtraukiančio požiūrio į pilietines kompetencijas.

Iš viso ekspertai pateikė kiekvieno kompetencijos elemento kriterijų sąrašą. Kiekvienas iš 60 pilietinio gebėjimo elementų gavo tris lygius ir bent vieną kriterijų kiekvienam lygiui. Kai kurie lygiai buvo apibūdinti keliais kriterijais. Tolesnis darbas buvo sutelktas į sujungimą ir ištrinti nebūtinus materialius ir pasikartojančius elementus. Buvo labai sudėtinga pristatyti Rubrika taip, kad būtų prieinama ir galutinai gavėjams - jaunimui. Štai kodėl visi elementai buvo kelis kartus peržiūrėti ir pritaikyti jog būtų pritaikomi jaunimui. Tačiau reikėtų pabrėžti, kad siekiant užtikrinti tikslių įgyvendinimą, svarbu jog pedagogai šią priemonę taikytų reguliariai.

Visa sistemos rubrika pridedama kaip 1 priedas ir tai yra neatsiejama to dalis.

2.4 SKAITMENINĖ ĮSIVERTINIMO PRIEMONĖ

Pripažindamas jaunų žmonių savimonės ir savarankiškumo puoselėjimo svarbą, paprasta interaktyvi priemonė, pavadinta "Jaunimo pilietinių gebėjimų lygio vertinimas", buvo kruopščiai įdiegta suprojektuoti ir išplėtoti taip, kad būtų galima įsivertinti. Ši jaunimui pritaikyta versija sukurta taip, kad įgalintų jaunuolius aktyviai dalyvauti vertinant savo augimą ir tobulėjimą pilietinės srities kompetencijose. Suteikdami jaunuoliams įrankį, skatinantį savistabą ir savirefleksiją, Ekspertai siekia ugdyti atsakomybės jausmą.

Projekta ekspertai padarē īšvadā, kad ģerāusias būdas īsivertinti bus naudoti Likerto skalē su vieningos reakcijas (kiekvienas teiginys turi tas pačias reakcijas).

Galimos reakcijos į teiginius:

1. Aš griežtai nesutinku
2. Aš greičiau nesutinku
3. Aš nei sutinku, nei nesutinku
4. Aš linkęs sutikti
5. Aš visiškai sutinku

Nuodugniai išnagrinėjęs esamas vertinimo priemones ir sprendimus, konsorciumas nusprendė įgyvendinti alternatyvų sprendimą. Naudojant vieną iš esamų "pristatymo programinė įrangą" ir įtvirtinti šiam projektui skirtą vertinimo modelį, kurį sukūrė **Michałas Pietrzokas**.

L2-1					L2					L2+1				
					L2									
					1	2	3	4	5					
					L1	L2-1	L2	L2+1	L3					
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2
L2-1					L2					L2+1				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
L1+2	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2-2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L2-1	L2	L2+1	L2+2	L3-2

naudojamo vertinimo modelio fragmentas IT priemonėje.

Pačiame modelyje yra 18 teiginių, vienas iš 18 skirtingų kompetencijos elementų.

Co-funded by
the European Union

Šiuos 18 elementų projekte ekspertai atrinko kaip aktualiausius ir svarbiausius jauniems žmonėms, kad taptų aktyviais piliečiais.

Pirmasis įrankyje rodomas teiginys yra 2 lygio kriterijus iš vienos kompetencijos. Reakcija į pareiškimą nukreipia vartotoją į kitą teiginį, pagrįstą jo / jos ankstesne nuomone.

Kaip ir ekrane, reakcija "1 - aš griežtai nesutinku" atves vartotoją į 2-ąjį teiginį L1 - kuris

reiškia, kad tai bus 1 lygio kriterijus iš 2-ojo pasirinkto teiginio. Reakcija "2 - aš greičiau nesutinku" atvestų vartotoją prie 2-ojo teiginio L2-1 - tai reiškia, kad tai būtų ta pati kompetencija elementas, bet kitoks kriterijus. Be to, "-1" modelyje reiškia, kad dabartinis vartotojas yra 1 taškas žemiau 2 lygio.

Vertinimui buvo įdiegta 15 balų skalė, po 5 balus už kiekvieną lygį. Tai leidžia pabaigoje, gauti vertinimą 7 skirtingais pilietinės kompetencijos efektyvumo lygiais. Pats vertinimas buvo suplanuotas kaip vienas iš laukiamų rezultatų. Vartotojai labiausiai turėtų kelti savo pačių supratimą apie pilietinės kompetencijos elementus ir apie savo trūkumus.

Taip pat nuspręsta vengti labai griežto vertinimo 7-oje klasių skalėje. Vertinimas yra daugiausia aprašomasis. Siekiant "sušvelninti" vertinimą, naudojant iš šio IT įrankio, kitą funkciją buvo įtrauktas - kiekvienas vartotojas, be minėto aprašomojo vertinimo, gali gauti kitą - per humoristinę metaforinę ryšį su viduramžių figūra ir juokinga, trumpi aprašymai. Įvertinimo numeris vartotojui neatskleidžiamas. Tačiau edukacinio renginio metu tai labai lengva gauti balus iš dalyvių, o paklausti jų, koku charakteriu jie tapo.

- 1/7 klasė: atstumtasis
- 2/7 klasė: valstietis
- 3/7 klasė: Squire
- 4/7 klasė: prekybininkas
- 5/7 klasė: riteris
- 6/7 klasė: vedlys
- 7/7 klasė: karalius

Co-funded by
the European Union

Siekiant techniškai įgyvendinti šį metodą yra sukurtas 256 skaidrių. Kaip rezultatas - kiekvienas vartotojas mato 22 skaidres, kad gautų vertinimo rezultatą: 3 pristatomosios skaidrės, 18 vertinimo skaidrių, 1 vertinimo skaidrė. Išvadų ir IT priemonės pakeitimų testavimas.

Rengiant vertinimą buvo įgyvendinti keli bandymų etapai.

Pirmajame etape buvo atsižvelgta į visus kompetencijos elementus. Iš viso jų buvo daugiau nei 250 reakcijos, būtinos įvertinimui atlikti. Pasibaigus šiam laikotarpiui, konsorciumas nusprendė, kad buvo būtina supaprastinti pilietinio gebėjimo veiksmingumo vertinimo būdą, kad jis taptų daugiau įtraukiantis ir įdomus jaunimui kaip galutiniam vartotojui.

Buvo sukurtas skaitmeninis įsivertinimas, atliepiantis poreikius iš 1-osios testavimo grupės. Įdiegus šį skaitmeninį sprendimą, bandymų laikas sutrumpėjo nuo 90 iki 10 minučių, o vartotojų pasitenkinimas pagrįstai išaugo.

Antrajame testavimo etape daugiausia dėmesio skirta IT priemonių naudojimui. Testavosi apie 100 jaunuolių, testo rezultatas buvo toks, kad jaunuolių gauti balai buvo labai aukšti. Besikurianti komanda nusprendė pakeisti kai kurias vartotojo sąsajos detales vertinime į neutralesnes (Pirmoji versija apėmė veidus, susijusius su reakcijos diapazonu, pavyzdžiui, "Sad Face for Level" "1 - aš griežtai nesutinku").

Šiame etape pastabos buvo pertvarkytos. Buvo neišvengiama, kad visi teiginiai buvo paimti iš sistemos ir buvo 100 proc. vienodi, tačiau tie paprasti sakiniai nebuvo aprašomojo pobūdžio ir pakankamai išsamūs, kad jaunieji vartotojai galėtų įsigilinti į savo įsivertinimo procesą. Todėl buvo nuspręsta tuos sakinius išplėtoti giliau.

Pavyzdžiui, teiginys: "Imuosi iniciatyvos skatinti aktyvų pažeidžiamų grupių dalyvavimą mano visuomenėje." buvo pertvarkytas į: "Aš imuosi iniciatyvos savo bendruomenėje ugdyti aktyvius pažeidžiamų grupių, pavyzdžiui, pabėgėlių, neįgaliųjų, LGBTIQ, religinių ir tautinės mažumos ir kt.".

Įgyvendinus aprašytus pakeitimus, vartotojų pasiekti rezultatai nežymiai pablogėjo, o tai buvo laukiamas rezultatas.

Co-funded by
the European Union

Ocenjevanje ravni državlјanskih kompetenc za mlade
Razvitih v okviru rezultata 1 projekta Together for Dialog projekt

NADALJUJ >

EBAGEM
Engeli Özen Bireyler
en Güleri Güçleri

EGYC

European Confederation

RETEAMA NATIONALA
A CONSILIILOR LOCALE
ALE TINERILOR

aktivistų sąjunga ir
AKTIVISTAI
aktivisti su aktyvumu
ACTIVISTS

"Chat GPT" integravimas

Atsiradus "Chat GPT", dirbtiniu intelektu pagrįstam įrankiui, tyrėjai pasinaudojo jo galimybėmis pakartotinis vertinimo komponentų ir jų trijų lygių struktūros įvertinimas. Pokalbių GPT kalba apdorojimo gebėjimai palengvino gilesnę analizę, todėl buvo galima patobulinti vertinimo priemonės tikslumas ir efektyvumas.

Tyrime ir publikacijoje naudotų tyrimų BIBLIOGRAFIJA:

1. DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJA, Europos Taryba, 2016 m. kovo mėn.
2. DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJŲ, PRINCIPŲ, METODŲ VERTINIMAS,
1. PAVYZDŽIAI, Europos Taryba, 2021 m. birželio mėn.
2. JAUNESNIŲ BESIMOKANČIŲJŲ DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJŲ
DESKRIPTORIAI,
3. Europos Taryba, 2021 m. rugsėjo mėn.
4. DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJOS ORIENTACINIAI METMENYS, 1 tomas, Taryba
5. Europos, 2018 m. balandžio mėn.
6. DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJOS ORIENTACINIAI METMENYS, 2 tomas, Taryba
7. Europos, 2018 m. balandžio mėn.
8. 6. DEMOKRATINĖS KULTŪROS KOMPETENCIJOS ORIENTACINĖ SISTEMA, 3 tomas,
9. Europos Taryba, 2018 m. balandžio mėn.
10. 7. „Pagrindinių pilietiškumo kompetencijų sistema“, „WeAreEurope“, projektas Nr.
11. 2015-1-EL01-KA201-013919, 2016 m. kovo mėn.
12. 8. KOMPETENCIJŲ, KAD JAUNAMIEMS įtraukti
13. SAVIVALDYBĖS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS
14. (https://democracy-reloading.eu/wp-content/uploads/2022/09/reference_framework.pdf)
15. 9. Bendrosios mokymosi visą gyvenimą kompetencijos, Europos Sąjunga, 2019 m
16. (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-it>)
17. 10. Pilietinių kompetencijų vertinimas Europoje, sudėtinis rodiklis, pagrįstas TEA pilietiniu
ugdymu 1999 m. studija 14 metų mokykloje, Europos Bendrijos, 2008 m
19. 11. Sudėtinis 2011 m. pilietinės kompetencijos rodiklis (CCCI-2), Europos Sąjunga, 2012 m.
20. 12. Europos jaunimo pilietinė kompetencija: tarpvalstybinių skirtumų matavimas
21. Sudėtinio rodiklio sukūrimas, Bryony Hoskins • Michaela Saisana • Cynthia M. H. Villalba,
2014 m. rugsėjo 16 d
22. 13. Pilietinės kompetencijos vertinimas Europoje, IRC 2008 darbai, Bryony Hoskins, CRELL,

23. Jungtinis tyrimų centras, Europos Komisija
24. 14. PILIETINĖS KOMPETENCIJOS FORMAVIMO KOMPONENTAI, Mokymo ir ugdymo žurnalas, CD-ROM. ISSN: 2165-6266 :: 03(03): 265-277 (2014 m.)
25. 15. VERTINIMO RUBRIKA: Pilietinės kompetencijos, Benniono centras, Jutos universitetas, 2022 m.
26. 16. LifeComp Europos asmeninio, socialinio ir mokymosi mokytis pagrindai
27. Kompetencija, Europos Sąjunga, 2020 m
28. 17. Jaunimo politikos įsivertinimo priemonė, Europos Taryba, 2018 m. rugsėjo mėn.
29. 18. Europos Tarybos jaunimo darbo portfelis
30. 19. ETS kompetencijos modelis jaunimo darbuotojams dirbti tarptautiniu mastu, 2018 m
31. (<https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/tc-rc-network/tcs/youthworkers-competencies-modelis/>)
32. kompetencijos modelis/)
33. 20. DigComp 2.1: skaitmeninių kompetencijų sistema piliečiams, turintiems aštuonis įgūdžių lygius ir naudojimo pavyzdžiai, Europos Sąjunga, 2017 m
34. 21. DigComp 2.2: Piliečiams skirta skaitmeninės kompetencijos programa – su naujais
35. žinios, įgūdžiai ir požiūris, Europos Sąjunga, 2022
36. 22. "GreenComp": Europos tvarumo kompetencijos sistema
37. 23. "EntreComp": Europos verslumo kompetencijos sistema, Europos Sąjunga, 2016 m.

1 PRIEDAS: JAUNIMO PILIETINIŲ GEBĖJIMŲ SISTEMA

ŽINIŲ elementai sistemoje				
N ^o	Tema	1 lygis - pradedantysis (įgilinti, susipažinti su informacija)	2 lygis – tarpinis (veiksmas)	3 lygis – Vadovavimas ir (arba) sklaida (traukti, skleisti)
1	Žinios apie bendras Europos vertybes ir supratimas apie demokratinius procesus	Aš identifikuojau ir aprašau įvairias Bendros Europos vertybės. Aš suprantu prasmę terminas "demokratiniai procesai" ir galiu Nustatyti kai kuriuos iš jų.	Analizuojau (suprantu) tikslą demokratinius procesus ir galiu apmąstyti jų rezultatą veikimą. Iliustruojau ir vertinu pavyzdžius Europos bendrų vertybių.	Aš mokau apie Europos Bendras vertybės ir demokratijos Procesus. Siekiu paskatinti diskusijas apie Bendros Europos vertybes kuriant erdves, kurioje kiti galėtų dalytis savo nuomonių ir perspektyvų.
2	Žinios ir pilietiškumo suvokimas	Žinau pilietinių erdvių prasmę ir atpažinti jų skirtingus tipus Aš suprantu pagrindinius pilietinių erdvių skirtumus	Žinau, kaip funkcionuoja pilietinės erdvės. Galiu įvertinti pilietinių erdvių poveikius Galiu nustatyti koreliacijas tarp skirtingų pilietinių veikėjų erdves.	Žinau, kaip įtraukti kitus į pilietinių organizacijų kuriamas ir plėtojamą erdves. Aš keliu svarbą ir poreikį pilietinėms erdvėms.

3	Žinios apie Dabartines ir Istorines socialinės ir politinės situacijos	Žinau pagrindinius istorinius ir socialinius, politinius įvykius mano visuomenei. Mane domina socialinė ir politinė situacija.	Suprantu pasekmes istoriniuose, socialiniuose bei politiniuose įvykiuose. Galiu apibrėžti sąsajas tarp Istorinių įvykių ir dabartinės socialinės ir politinės situacijos.	Įkvėpiu kitus vertinti kitaip į konkrečius socialinius ir politinius įvykius.
4.	Žinios ir supratimas apie teorijos, modeliai ir esama praktika Jaunimo dalyvavimas sprendimų priėmimas	Žinau sprendimų priėmimą Procesus. Galiu pateikti keletą gerų pavyzdžių jaunimo dalyvavimo praktika.	Aš suprantu ir galiu paaiškinti Jaunimo dalyvavimo svarbą sprendimų priėmimo procesus. Gebu nustatyti skirtingus jaunimo lygius dalyvavimas priimant sprendimus procesus ir pateikti pavyzdžių geroji patirtis. Žinau, kaip įsitraukti į sprendimų priėmimo procesai.	Įkvėpiu kitus prisitaikyti ir lokalizuoti Geroji jaunimo dalyvavimo patirtis į savo tikrovę. Aš vadovauju kai kuriems sprendimų priėmimams procesus mano bendruomenėje ir (arba) sudaryti palankesnes sąlygas jaunimo dalyvavimui Juos.
5	Supratimas apie Žiniasklaidos vaidmuo asmeniniame ir socialinis gyvenimas ir Žinios, kaip naudoti žiniasklaidą ir Internetas pilietiškams Tikslais	Supratimas apie Žiniasklaidos vaidmuo asmeniniame ir socialinis gyvenimas ir Žinios, kaip naudoti žiniasklaidą ir Internetas pilietiškams Tikslais	Suprantu žiniasklaidos vaidmenį visuomenė ir gali analizuoti, kaip žiniasklaida daro įtaką mano asmeninei ir socialinis gyvenimas. Gebu analizuoti skirtingus kontekstus žiniasklaidos publikacija. Žinau, kaip rašyti / kurti turinį tam tikros rūšies žiniasklaidai.	Aš žinau, kaip vadovauti procesui bendradarbiavimas su žiniasklaida per Jaunimo grupę. Aš palengvinu mokymosi procesus, kaip naudotis internetu pilietiniais tikslais.

6	Pagrindinės žinios sąvokos ir reiškiniai, susiję su visuomenė + įvairovė Kultūros ir religijos	Žinau, kokia visuomenė, kultūra ir religija yra ir gali išvardyti pavyzdžius. Suprantu didelius skirtumus apie pagrindines kultūras ir religijas, žinoti savo pagrindinius įsitikinimus ir pagrindiniai principai.	Aš galiu struktūrizuoti skirtumus ir Koreliacijos tarp tam tikrų socialinių ir kultūrinės grupės. Aš žinau, kaip elgtis daugiakultūrė aplinka ne išprovokuoti konfliktus ir Nesusipratimas. Suprantu lygybės sąvoką ir kaip reaguoti į visus diskriminacija.	Aš didinu informuotumą tarp narių, kurie yra mano bendruomenė visais aspektais diskriminacija. Skleidžiu žinias apie skirtingus kultūros ir religijos.
7	Pagrindinės žinios sąvokos ir reiškiniai, susiję su paramos mechanizmai jaunimas ir savanorystė	Žinau savanorystės sąvoką. Turiu bazinių žinių apie skirtingi paramos mechanizmai, skirti jaunimą ir žino, kaip juos pasiekti.	Žinau, kaip kreiptis dėl paramos mechanizmai jaunimui. Žinau, kur rasti savanorystę Galimybės. Esu sąmoningas savanoris ir žinau kokią naudą galiu gauti Savanoriškas darbas.	Žinau, kaip įtraukti kitus savanoriška veikla. Skleidžiu informaciją apie paramos mechanizmai ir galimybės jaunimui.
8	Žinios, kaip tinkamai bendrauti; (žodžiu ir neverbališkai) skirtingais Situacijų	Esu susipažinęs su skirtingais stiliais komunikacija. Aš suprantu komponentus efektyvi komunikacija.	Aš moku interpretuoti žodinius ir neverbaliniai signalai iš kitų. Aš žinau, kaip sumažinti neigiamą Blaškymosi poveikis komunikacija.	Žinau, kaip tobulėti bendravimas su kitais. Dalinuosi savo teorine ir praktine patirtimi žinios apie tai, kaip tinkamai bendrauti.

9	Žinios ir kritinė padėtis savęs supratimas (stiprioji/silpnoji pusė, asmens tapatybė...)	Žinau savo stipriąsias ir silpnąsias puses. Žinau savo šaknis ir tapatybę.	Aš žinau, kaip susitvarkyti su savo silpnybėmis ir kaip išugdyti savo Stipriąsias savybes. Galiu paaiškinti, kokios vertybės ir įsitikinimai man svarbūs.	Žinau, kaip padėti kitiems atpažinti ir suprasti jų tapatybę. Žinau, kaip pagerinti stipriąsias puses kitų ir padėti jiems susidoroti su jų silpnybėmis.
10	Žinios apie advokatūrą ir lobizmas	Žinau, kas yra propagavimas ir lobizmas esi Galiu išvardyti skirtumus tarp propagavimo ir lobizmo.	Gebu apibūdinti metodus/strategijas propagavimas, lobizmas ir paaiškinimas skirtumus tarp jų. Žinau, kaip bendradarbiauti ir kreiptis į įvairias suinteresuotąsias šalis.	Aš žinau, kaip pagerinti Kitų supratimas apie propagavimas ir lobizmas ir kaip pasirinkti vieną iš strategijas.

ĮGŪDŽIŲ elementai sistemoje				
N ^o	Tema	1 lygis - pradedantysis (įgilinti, susipažinti su informacija)	2 lygis – tarpinis (veiksmas)	3 lygis – Vadovavimas ir (arba) sklaida (traukti, skleisti)
1	Gebėjimas ieškoti, analizuoti ir pasirinkti informaciją	Galiu ieškoti informacijos reikalingos mano darbui / studijoms naudojant skirtingus šaltinius. Galiu rinkti duomenis įvairiais metodais (pvz. protų šturmas, rašomieji tyrimai, ir pan.) ir analizuoti jų aktualumą. Galiu atpažinti ir atskirti informaciją kurios man reikia.	Galiu suskirstyti į kategorijas, susieti, tvarkyti ir koreliuoti skirtingas informacijos dalis. Galiu suabejoti įvairių šaltinių informacija ir ją pakeisti tikrąja.	Galiu perduoti savo žinias faktų nustatymus ir radimo patikrinim duodant konkrečius įrankius ir metodus kitiems. Galiu įvertinti pasirinktą informaciją pagal kitus šaltinius. Galiu palengvinti orientuotus procesus rinkti, analizuoti ir skirstyti į kategorijas informacija.
2	Gebėjimas atskirti faktus nuo nuomonės	Aš galiu suprasti interpretacijas ir nuomones, atskirti juos nuo faktų. Galiu formuluoti teiginius remiantis konkrečiais faktais.	Galiu patikrinti patikimumą, kad patvirtinčiau informaciją naudojamą kaip faktus. Gebu kurti teiginius remiantis faktais ir savo nuomone.	Galiu padėti kitiems analizuoti, ar šaltiniai patikimi ar ne. Galiu paaiškinti kitiems, kaip padaryti faktais pagrįsta išvada.

3	Gebėjimas piešti išvadas	Galiu apibendrinti surinktą informaciją (pvz., kelios nuomonės ir ištekliai) ir tuo remiantis pateikti išvadą.	Galiu išgryninti problemą ir analizuoti bei suskirstyti surinktą informaciją į kategorijas. Galiu pateikti ir paaiškinti išvadas kitiems.	Galiu diskutuoti ir apginti išvadas kuri yra pagrįsta argumentais. Galiu padėti kitiems ir padėti padaryti savo išvadas.
4	Vertinimo įgūdžiai	Galiu organizuoti vertinimą procesas sau.	Gebu nustatyti sėkmės rodiklius ir ką nors įvertinti pagal kriterijus. Galiu įvertinti tam tikrus rezultatus planuojamus veiksmus.	Galiu palengvinti vertinimo procesą kitiems. Galiu palaikyti kitus jų vertinimo įgūdžių ugdymas.
5	Gebėjimas naudotis skirtingų tipų žiniasklaida (spausdinta žiniasklaida, radijas, televizija, internetas, ir tt)	Galiu naudoti kelių tipų laikmenas norėdamas pasirinkti reikiamą informaciją iš jų.	Galiu nustatyti, kokie yra žiniasklaidos tipai teisingesnis ir objektyvesnis. Sugebu pritaikyti naujausios žiniasklaidos žinias.	Galiu padėti kitiems naudoti įvairius tipus žiniasklaidos. Galiu bendradarbiauti įvairiais būdais žiniasklaida.
6	Formulė pareiškimai, įskaitant statyba argumentai	Moku suformuluoti ir išreikšti teiginius ir argumentus.	Galiu išreikšti save taip kad kiti gali mane suprasti be jokių problemų.	Galiu moderuoti kitus suformuluoti savo teiginius ir argumentus.
7	Dalinantis žiniomis	Galiu laisvai reikšti savo mintis ir bendrauti kada aš kažko nesuprantu kad kitas asmuo grupėje pasakė.	Galiu užduoti tinkamus klausimus ir parafrazė paaiškinimui pateikti an suprasti, ko nori kiti pasakyti	Galiu palengvinti supratimą kiti grupės nariai

8	Aktyvus klausymas (įskaitant stebėjimo įgūdį)	Galiu laikytis taisyklių tarpusavio pagarbos bendraujant	Klausausi įsitraukęs, patvirtinta neverbalinėmis priemonėmis išraiška; kai paprašo tai padaryti, aš galiu perfrazuoti teiginius.	Galiu paskatinti grupines diskusijas, leidžiančias visiems kalbėti ir užtikrinti, kad dalyviai tai darytų pagarbiai
9	Viešasis kalbėjimas	Galiu aiškiai išreikšti savo mintis bet kokios auditorijos akivaizdoje	Galiu palaikyti ryšį su auditoriją ir sutelkti dėmesį į pranešimą tuo pačiu metu	Galiu įvertinti savo kalbos kokybę Galiu išmokyti kitus kalbėti viešai
10	Tinklo kūrimas	Galiu atpažinti potencialių partnerių naudą.	Galiu sudaryti sąjungininkus ir bendradarbiavimo strategijos. Galiu pasirinkti ir apibūdinti partneriams mūsų teikiamą naudą.	Galiu įtraukti partnerius ir sukurti platformą bendradarbiavimui ir dalytis strategijomis. Galiu inicijuoti ir sukurti bendradarbiavimus su tos pačios srities partneriais įvairiose iniciatyvose.
11	Gebėjimas daryti įtaką kitiems	Galiu atpažinti žmones, kurie yra sprendimų priėmėjai mano visuomenėje/bendruomenėje	Galiu išreikšti tvirtai argumentai ir savo poziciją poziciją žodžiu ir raštu. Renkuosi tinkamą formuluotę, kalbėdamas susitikimuose ir su sprendimus priimančiais asmenimis.	Galiu padėti jaunimui propagavimo kampanijos klausimais. Galiu padėti ir konsultuoti kitus kaip daryti įtaką.
12	Konfliktų sprendimo sugebėjimai	Galiu nustatyti priežastis. Galiu atpažinti įvairių tipų konfliktus.	Galiu paaiškinti, ko išmokau iš konflikto. Aš galiu užkirsti kelią konflikto išsivystymui. Galiu naudoti įvairius konfliktų įrankius	Galiu padėti kitiems konflikto metu rasti bendrą išeitį. Galiu suteikti tarpininkavimą kitų šalių konfliktuose.

			konfliktų sprendimas / konfliktų valdymas / konflikto rezoliucija.	
13	Imantis veiksmų pasiekti sinergiją	Atlikdamas užduotį galiu naudoti kitų žinias ir įgūdžius jei reikia ir paramą.	Galiu įvertinti save ir nurodyti savo stipriąsias puses ir silpnybes Galiu pasirinkti užduotis pagal savo stipriąsias puses.	Man rūpi visi grupės nariai; pasiūlymas pagalba kitiems atliekant užduotis Dirbdamas komandoje galiu padėti išryškinti savo stipriąsias puses
14	Gebėjimas susitvarkyti daugiakultūre grupėse	Suprantu žmonių kultūrą (prisijungimai, reitingai, aplinka)	Galiu prisitaikyti ir integruotis. kultūriniai komandinio darbo skirtumai / Dirbant kartu netrukdo	Galiu organizuoti socialinius renginius daugiakultūrėms grupėms Galiu palengvinti darbą daugiakultūre srityje
15	Gebėjimas duoti ir gauti atsiliepimus	Galiu pateikti paprastą atsiliepimą žmonių grupėje, kuris gali nurodyti teigiamus aspektus. Galiu priimti gautus atsiliepimus iš kitų ir naudoti juos.	Galiu pateikti atsiliepimų žmonėms, nurodant teigiamus aspektus bendradarbiavimo ir sunkumų klausimais. Galiu įvertinti savo atsiliepimus ir įvertinti, kai kiti duoda atsiliepimą man.	Galiu išmokyti kitus formuluoti ir gauti atsiliepimus
16	Gebėjimas įsitraukti efektyviai su kitais bendrais interesais	Galiu dalyvauti kartu su kitais dėl bendrų interesų	Galiu užsiimti bendru darbu ir aktyviai dalyvauti bendrų problemų sprendimuose.	Galiu reklamuoti įtraukimo naudą. Galiu vadovauti įtraukimo procesui, bendradarbiauti bendrų problemų klausimais.

17	Gebėjimas mobilizuotis	Sugebu sutelkti žmones aplink mane dirbti kartu tam tikras trumpalaikius tikslais	Turiu patirties mobilizuojant kitus ir imtis iniciatyvos siekti tikslų, o aš gali pateikti šių veiksmų pavyzdžių	Galiu padėti kitiems lyderiams sutelkti grupes.
18	Rizikos vertinimo įgūdžiai	Galiu pasirinkti/pasirinkti tinkamas rizikos priemones jas įvertinant	Galiu organizuoti procesą įvertindamas riziką	Galiu mokyti kitus rinktis ir naudoti atitinkamas priemones įvertinus riziką
19	Koordinavimo įgūdžiai	Galiu sudaryti planą renginio koordinavimui arba projektui	Koordinavau įvairius projektus ir iniciatyvas	Galiu suteikti žinias, įvairių naudingų įrankių naudojimo patirtimi. Galiu vadovauti koordinatorių grupei
20	Gebėjimas imtis iniciatyvos	Galiu imtis iniciatyvos situacijose kai to reikia	Mielai imuosi iniciatyvos įvairiose srityse ir situacijos	Skatinu ir palaikau kitus būti iniciatyvus
21	Supratimas ir analizuojant problemą	Galiu atpažinti ir apibrėžti problemos faktus	Galiu patikrinti ir nustatyti priežastis problemą ir nurodyti jos esmę. Galiu naudoti įvairius įrankius paaiškinant problemą iš kelių perspektyvų (pvz., analogijos, metaforos, vizualizacijos) Galiu išspręsti problemą nurodant įvairius elementus sprendimas: susijusi grupė, kontekstas, galimus rezultatus	Galiu moderuoti procesą pasirenkant priemones ir strategijas problemų analizavimui jaunimo grupėje

22	Skirtingų metodų naudojimas (pvz., indukcinis ir dedukcinis)	Galiu sudaryti klausimų sąrašą apie iškeltą problemą	Siūlydamas sprendimus galiu atsižvelgti, apsvarstyti skirtingas perspektyvas Galiu naudoti įvairias strategijas (metodus) problemai išspręsti	Galiu sukurti aplinką, kurioje kiti gali ieškoti sprendimų jiems aktualioms problemoms Galiu parodyti kitiems, kurie problemų sprendimo strategijos (metodai) gali būti pritaikyti
23	Projektavimas, įgyvendinimas ir vertinant sprendimus	Imuosi veiksmų, kad išspręščiau problemą pagal planą Imuosi veiksmų problemai išspręsti pagal nustatytą planą.	Aš generuoju įvairiausias idėjas kaip išspręsti problemą savarankiškai planuoju veiksmus jai išspręsti ir įgyvendinti šį planą, sprendžiant sunkumus, kai jie iškyla. Galiu įvertinti efektyvumą priimant sprendimus.	Dalinuosi su kitais problemų sprendimo strategijomis. Aš reguliuoju procesą, kad suraščiau tinkamiausius sprendimus kontekste.
24	Sprendimų priėmimo įgūdžiai	Priimu intuityvius sprendimus turimais duomenimis.	Visapusiškai analizuoju situacijas rasti geriausiam sprendimui. Numatau galimas problemas, įvertinu rizikas ir pasveriu būsimas alternatyvas.	Aš dalinuosi sprendimų priėmimo strategijomis su kitais ir pateikiu pavyzdžių įgyvendinimui. Galiu padėti kitiems susikurti savo sprendimų priėmimo strategiją konkrečiu klausimu.
25	Gebėjimas įvertinti mano paties darbo kokybę	Galiu objektyviai įvertinti savo darbo kokybę	Atlieku kompleksinę poveikio analizę mano paties darbams, paremtais susikurtais kriterijais	Galiu palengvinti kitiems priemonės savo darbo įsivertinimą

26	Gebėjimas apmąstyti savo elgesį	Galiu pasirinkti tinkamą įrankį, atspindintį mano elgesį	Galiu pasirinkti tinkamas priemones atspindinčias mano elgesį ir mokytis iš patirtis	Galiu padėti kitiems apmąstyti savo mintis ir elgesį Galiu išmokyti kitus apmąstyti savo mintis elgesį
27	Gebėjimas išsikelti tikslus ir planą	Galiu įvardinti savo tikslus	Galiu apibrėžti savo tikslus ir juos įgyvendinti Žinau, kaip efektyviai planuoti ir imtis tinkamų veiksmų, kad viskas būtų atlikta	Galiu padėti kitiems nusistatyti savo tikslus ir planuoti, kaip juos pasiekti Galiu mokyti kitus pasirinkti tinkamas planavimo priemones
28	Gebėjimas atlikti mokymosi užduotis savarankiškai arba viduje kooperatyvinis mokymasis	Aš naudoju paprastą atmintį pagrįstą mokymosi strategijų įgyti naujų žinių	Renkuosi ir išbandau įvairius mokymosi būdus metodus, atsižvelgiant į jų tinkamumą pasirinktas tikslas, jų efektyvumą ir mano pageidavimus Aš analizuoju savo klaidas ir baigti tolesnį mokymąsi Galiu mokytis bendradarbiaudamas su kitais	Kuriu erdvę bendradarbiavimui mokytis ir padėti kitiems mokytis efektyviai Parodau, kaip panaudoti savo klaidas tobulinti savo įgūdžius
29	Turintis atsparumo įgūdžius	Galiu atlaikyti gyvenimo iššūkius ir atsukti.	Su kantrybe galiu išsiugdyti atsparumą, optimizmas, dėkingumas, priėmimas, gerumas, tikslo jausmas, atleidimas ir ryšys.	Turiu galimybę padėti kitiems ugdyti savo atsparumo įgūdžius, kurie gali padėti jiems atsigausti ir išlikti stiprus sudėtingose situacijose.

30	Emocinis raštingumas	Galiu atpažinti ir išreikšti savo emocijas ir jausmus.	Aš galiu suprasti, valdyti ir tinkamai paaiškinkite emocijas naudodamas kalbos ir kitų formų bendravimą. Galiu lavinti emocinį intelektą su savimone, savireguliacija, ir empatija.	Gebu atpažinti ir įvardinti jausmus kitiems. Galiu klausytis kitų ir užjausti.
31	Susidoroti su dviprasmiškumu	Turiu gebėjimų valdyti ir susidoroti su rizikingomis ir neapibrėžtomis situacijomis.	Galiu prisitaikyti prie pokyčių ir išmokti veiksmingai susidoroti su nepatogiomis situacijos, stresu ar neriu. Turiu prisitaikantį ir lankstų požiūrį ir galiu išlikti ramus net ir pačioje nepatogiausioje situacijoje.	Galiu padėti kitiems rizikuoti, išeiti iš savo komforto zonos ir susidurti su naujomis situacijomis.

Požiūrių elementai sistemoje				
N ^o	Tema	1 lygis - pradedantysis (įgilinti, susipažinti su informacija)	2 lygis – tarpinis (veiksmas)	3 lygis – Vadovavimas ir (arba) sklaida (traukti, skleisti)
1	Įsipareigojimas pilietinių teisių lygybė, socialinis, politinis visų dalyvavimas bendruomenės nariai be jokių išimčių.	Tikiu vienodomis teisėmis visoms grupėms mano bendruomenėje dalyvauti socialiniame pilietiniame ir politiniame gyvenime.	Imuosi iniciatyvos ugdyti aktyvų pažeidžiamų grupių įsitraukimą mano visuomenė.	Prisidedu prie visuomenės sampratos didinimo apie lygybę teises visoms grupėms.
2	Dėmesys ir noras dalyvauti visose sprendimų priėmimo formose.	Tikiu jaunimo įtraukimo ir dalyvavimo procesuose svarba	Aš, būdamas jaunas pilietis, dalyvauju sprendimų priėmimo procesuose vietos lygmeniu ir (arba) nacionaliniu lygiu.	Palaikau jaunimą dalyvauti aktyviai dalyvauja sprendimų priėmimo procesuose vietos ir (arba) nacionaliniu lygiu.
3	Susirūpinimas aplinkosauga ir veiksmų darymas	Aš žinau ir asmeniškai svarstau aplinkosaugos klausimai.	Aktyviai dalyvauju civilinėje veikloje veiksmas / iniciatyvos / organizacijos aplinkos sritis ir tvarumą.	Vykdu informacijos sklaidos veiklą aplinkosaugos problemų klausimais savo aplinkoje.

4	Jaunimo dalyvavimo demokratinuose procesuose svarbos tikėjimas.	Vertinu jaunimo svarbą dalyvaujant ir siekiant tvarumo demokratinėje kultūroje.	Dalyvauju akcijose/iniciatyvose, kurios prisideda prie dalyvavimo jaunimo pilietinėse akcijose.	Visais būdais prisidedu prie sąmoningumo didinimo visuomenėje dėl jaunimo dalyvavimo demokratinuose procesuose svarbos
5	Pagarba žmogaus teisėms, žmogaus orumui, ir teisinės valstybės principams demokratijoje	Suprantu ir gerbiu žmogaus teises, žmogaus orumą ir įstatymus, taikau šias vertybes kasdienybė.	Dalyvauju veikloje, skirtoje žmogaus teisių, žmogaus orumui ir teisinės valstybės propagavimui.	Aš nukreipiu kitus dalyvauti veikloje skirtoje žmogaus teisių, žmogaus orumo ir teisinės valstybės principams.
6	Domėjimasis politiniais, socialiniais ir ekonominiais pokyčiais	Domiuosi politiniais, socialiniais ir ekonominiais pokyčiais.	Aš pasisakau už politiką ir prisidedu prie jos socialinio ir ekonominio vystymosi.	Skatinu kitus žmones prisidėti prie politinių socialinių ir ekonominių tobulinimo pokyčių.
7	Aiškaus pilietiškumo suvokimas apie balsavimo svarbą	Aš suprantu svarbą balsuoti ir esu pasirengęs imtis veiksmų	Aš visada balsuoju arba turiu aiškią poziciją dėl rinkimų	Aš įtakoju kitus žmones sužinoti savo pilietinę poziciją ir paskatinu juos ją išreikšti.
8	Įstatymo suvokimas priešastis ir pasekmės	Aš priimu taisykles ir teisės principus	Dalyvauju pilietinėse akcijose apie įstatymus, jų priešastis ir pasekmes	Organizuoju/vaduoju informuotumo didinimo veikloms/mokymams jog būtų paaiškinami įstatymai ir jų pasekmės

9	Ginti savo teises ir pareigas kaip piliečiui	Aš, kaip pilietis, žinau savo teises ir pareigas, ir pasiruošęs ginti savo teises.	Aš ginu ir savo, ir kitų teises. Imuosi veiksmų, jei yra mano teisių pažeidimas	Motyvuuju ir įtraukiu kitus ginti savo, kaip piliečių, teises ir esant reikalui siūlau paramą ir nukreipimus
10	Suvokimas būnant bendruomenės dalimi	Turiu bendruomeniškumo jausmą ir aš jaučiuosi pasirengęs imtis veiksmų bendruomenės labui	Dalyvauju keliose veiklose bendruomenės plėtrai	Dirbu siekdamas didinti sąmoningumą kitų bendruomeniškumo jausmą
11	Solidarumo jausmas	Turiu solidarumo jausmą ir susidomėjimą jį plėtoti su skirtingomis grupėmis	Dalyvauju įvairiose akcijose solidarumas su įvairiomis mano bendruomenės grupėmis	Skatinu ir kitus dalyvauti solidarumo veikloje ir projektuose
12	Atvirumas visoms rūšims įvairovę	Esu atvira ir priimanti visokios įvairovės.	Skatinu visokią įvairovę ir ginti visos bendruomenės teises nariai.	Aš motyvuuju kitus priimti visokius dalykus visos bendruomenės įvairovės narių ir patys ją reklamuoja.
13	Atvirumas dviprasmiškumui ir permainingoms	Esu atviras pokyčiams ir esu pasirengęs susidurti su dviprasmišku	Lengvai priimu ir susidoroju dviprasmiškumas ir pokyčiai	Skatinu kitus būti atviriems dviprasmiškumui ir permainingoms
14	Internalizavimas taikos kultūra ir neprievartos.	Tikiu, kad savybės taikos ir neprievartos kultūra, ir visada elgiuosi ir elgiuosi atitinkamai elgiuosi ir elgiuosi.	Galiu prisidėti prie kultūros taikos ir smurto nebuvimo organizuojant ir vadovauti konstruktyviai diskusijai apie taiką ir nesmurtą.	Palaikau kitų žmonių saviugdos srityje taikos ir nesmurto kultūrą.
15	Atviras išklausyti ir	Tikiu žodžio laisve ir individualaus	Aktyviai klausausi visų minčių, nors ir	Skatinu kitus klausytis ir priimti kitų

	priimti kitų nuomones ir įsitikinimus	žmogaus teises išsakyti nuomonę	nesutinku su jomis.	nuomonę, norus ir įsitikinimus.
16	Atsakomybė veiksmuose	Jaučiu atsakomybę už pilietinius veiksmus.	Nedvejodamas imuosi iniciatyvos ir jaučiu atsakomybę už pilietinius veiksmus, jeigu reikia.	Siūlau paramą, skatinu kitus priimti atsakomybę už pilietinius veiksmus.
17	Saviveiksmingumas	Aš žinau savo galimybes ir pasiruošęs imtis veiksmų.	Imuosi veiksmingų veiksmų, kad pasiečiau pilietiškumo tikslus.	Prisidedu prie saviveiksmingumą, skatindamas ir siūlydamas paramą.
18	Atsakomybė už savo savo mokymosi procesą ir taip pat mokymuisi kitų procesas	Aš žinau, koks yra mano mokymosi stilius ir galiu efektyviai naudoti mokydamasis savarankiškai.	Galiu organizuoti ir įvertinti savo mokymosi procesą.	Galiu palengvinti/moderuoti mokymąsi ir kitus procesas.
19	Augimo mąstymas	Tikiu pokyčių svarba ir mano asmenybės augimo perspektyva, gebėjimais.	Aktyviai užsiimu ir ieškau mokymosi galimybių, aš esu įtrauktas į mokymosi visą gyvenimą procesą.	Padedu kitiems suprasti augimo svarbą. Organizuoju ir vedu mokymus ir renginius, skirtus informuoti apie asmenybės augimą.

Co-funded by
the European Union

2 PRIEDĖLIS: PILIETINIO GEBĖJIMŲ ĮSIVERTINIMAS LYGIS JAUNIMUI

Vertinimą, kaip skaitmeninę priemonę, galima rasti projekto tinklalapyje:

www.civicomp.eu po mygtuku: VERTINIMAS.